

RØDEKRO

OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM

INDHOLD

Forstå områdefornyelsen	4
Områdefornyelse i Rødekro	5
Potentialer og muligheder	6
Vision og mål	7
Indsatser	8
1 – Hærvejen	9
2 – Østergade - etape 1	11
3 – Vestergade - etape 1	13
4 – Formidlingspunkter 1-3	15
5 – Bibliotek, kultur- og hærvejshotspot	17
6 – Udearealer og parkeringsplads	19
Målsætninger og succeskriterier	21
Budget og tidsplan	22
Investeringsredegørelse	24
Baggrund	28
Rødekro en attraktiv bosætningsby	29
Uddrag fra Rødekro Udviklingsplan 2016	31
Analyse af handelsliv og bymidte	32
Helhedsplan for Rødekro bymidte	33
Forsøgsordning for frie bymidter	35
Proces og organisering	36

UDARBEJDET AF:

Plan & Udvikling,
Plan, Teknik & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa

Januar 2025

Skråfoto Røddekro bymidte, sommeren 2023.

FORORD

I 2022 vedtog Byrådet *Helhedsplan for Røddekro bymidte*, som blev udarbejdet i tæt samarbejde med byens borgere, udviklingsrådet og handelsstandsforeningen. Siden vedtagelsen af helhedsplanen har Røddekro fået den unikke mulighed at være en del af *Forsøgsordning for frie bymidter*, hvilket har åbnet op for helt nye muligheder for omdannelse af bymidten.

Programmet for Områdefornyelse Røddekro tager derfor afsæt i helhedsplanen og de muligheder, der er opstået i forbindelse med deltagelse i forsøgsordningen. Programmet er hermed et værktøj til at samle og binde alle disse større og mindre projekter sammen og gennem programmet åbne muligheden for at søge refusion fra staten.

Programmet bygger videre på visionen fra *Helhedsplan for Røddekro bymidte* om, at Røddekro skal være "Den grønne stationsby". En vision, som byens borgere og den lokale arbejdsgruppe har været med

til at forme. Programmet har udfoldet visionen fra helhedsplanen og fokuserer på at omdanne bymidten til byens nye grønne mødested med aktiviteter og funktioner, der bidrager til og afspejler Rødekros mange kvaliteter. Programmets indsatser fokuserer på fysisk omdannelse af hovedgaderne Hærvejen, Østergade, Vestergade samt etableringen af en velfærdsfunktion i bymidten i form af et bibliotek, kultur- og hærvejshotspot. Herunder ligger blandt andet begrønning af gaderne, bedre forhold for cyklister og gående, faciliteter for hærvejsturister og et nyt samlingssted, hvor biblioteket kombineres med kulturhusfunktioner og tilbud målrettet hærvejsturister. Igennem indsatserne skal bymidten identitet styrkes og med nye funktioner og aktiviteter i bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet skal bymidten gøres til et attraktivt sted at mødes.

Aabenraa Kommune står i spidsen for områdefornyelsen, men områdefornyelsen er i høj grad et fælles projekt, der kræver samskabelse og

samarbejde mellem kommune, borgere, foreninger og centrale aktører. Røddekro bymidte skal først og fremmest være en bymidte, som borgere i Røddekro kan være stolte af. Ved at satse på en levende bymidte skal Røddekro blive ved med at være en aktiv og attraktiv sammenhængende by med et stærkt fællesskab. Det engagement og det stærke fællesskab, som Rødekros borgere repræsenterer, vil sammen med de fysiske projekter, der bliver gennemført med områdefornyelsen, give endnu bedre betingelser for Det Gode Liv i Røddekro. Det skal være attraktivt at bo, besøge, arbejde og drive virksomhed i Røddekro såvel som i hele Aabenraa Kommune.

Jeg glæder mig til at følge udviklingen og alt det, som det kan føre med sig.

Jan Riber Jakobsen,
Borgmester, Aabenraa Kommune.

KORT INTRODUKTION FORSTÅ OMRÅDEFORNYELSEN

HVAD ER OMRÅDEFORNYELSE

Områdefornyelsen i Røde Kro er en femårig kommunal og lokalt forankret indsats med mulighed for statslig medfinansiering. I områdefornyelsen arbejdes der med indsatser, initiativer og projekter, der vedrører; byrum, særlige trafikale foranstaltninger, klima, boligsociale og kulturelle indsatser. Der arbejdes ligeledes med indsatser, der har til formål at skabe lokal forankring og flytning eller oprettelse af velfærdsfunktioner med henblik på etablering af lokale velfærdscentre.

Det overordnede mål er at understøtte en positiv udvikling af Røde Kro i samarbejde med lokale borgere, foreninger og institutioner. En udvikling, der kan være med til at gøre Røde Kro mere attraktiv for bosætning og til en by der understøtter det gode liv, samt tiltrække yderligere private investeringer.

Områdefornyelsen bygger på en høj grad af involvering af borgere og interessenter med det formål at sikre ejerskab til og ansvar for den forestående gennemførelse af de prioriterede projekter.

HELHEDSORIENTERET BYFORNYELSE

Områdefornyelsen er en helhedsorienteret byfornyelsesindsats, hvor der ud over et fokus på byrum, klima og trafik, også er fokus på den kulturelle og sociale sammenhængskraft, samt lokal forankring.

OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM

Områdefornyelsesprogrammet indeholder en beskrivelse af de indsatser og projekter, som skal gennemføres i områdefornyelsen. Programmet beskriver, hvordan områdefornyelsen i Røde Kro kan bidrage til realisering af de stedbundne potentialer og øge sammenhængskraften fysisk og kulturelt.

Visionerne, målene og indsatserne i programmet bygger videre på det arbejde, som blev påbegyndt

i 2016 i forbindelse med *Udviklingsplan for Røde Kro*, samt ikke mindst *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*, der blev udarbejdet i 2022 som del af projektet *Partnerskaber for levende bymidter*. Områdefornyelsesprogrammet står således på skuldrene af disse arbejder, processer og det indhold, som mange borgere har bidraget til.

Desuden har programmet også ophæng i Aabenraa Kommunes øvrige strategier og politikker i forhold til udvikling og fremtidssikring af kommunens landområder og lokalsamfund.

BLOMSTEN

"Blomsten", jf. illustrationen til højre, er udtryk for hvilke indsatsområder, der gennem byfornyelseslovens kapitel 2, er mulighed for at opnå refusion til. Blomsten bruges igennem programmet til at illustrere, hvilke områder de enkelte indsatser styrker. Det er indsatserne tilsammen, der giver en helhedsorienteret områdefornyelse i Røde Kro.

Ved ændring af lov om byfornyelse og udvikling af byer og lov om boligforhold 2022, blev det tilføjet, at udgiftsrammen til fornyelse af bymidter endvidere kan anvendes til flytning eller oprettelse af velfærdsfunktioner med henblik på etablering af lokale velfærdscentre.

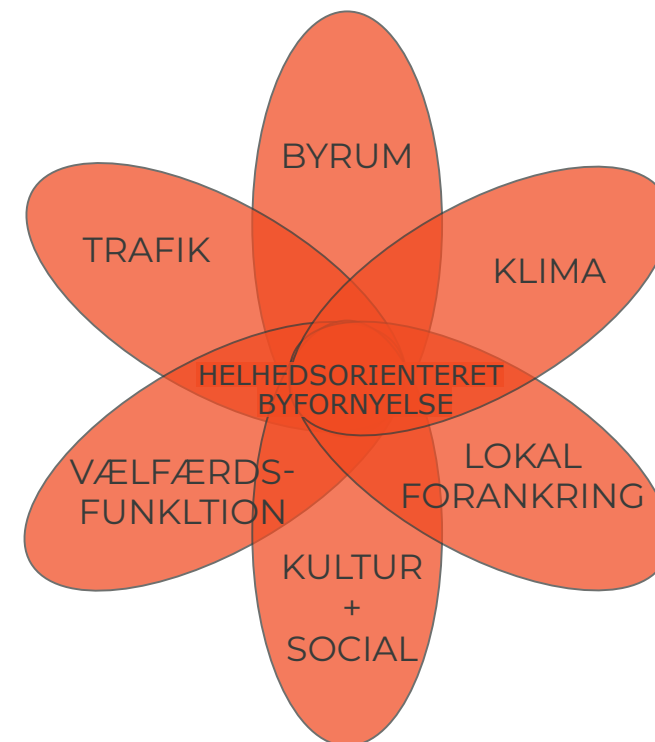

Illustration af indsatsområder der kan gennemføres under byfornyelseslovens kapitel 2. "Blomsten" bruges undervejs i programmet til at illustrere hvilke områder de enkelte indsatser styrker.

KORT INTRODUKTION

OMRÅDEFORNYELSE I RØDEKRO

Programmet er bygget op omkring en vision, mål og seks konkrete indsatser. Før de seks indsatser foldes ud, indledes der med en kort beskrivelse af potentialer og muligheder i Røde Kro samt programmets vision og mål.

Herefter gennemgås de seks indsatser, der alle er valgt med udgangspunkt i *Helhedsplan for Røde Kro bymidte* samt i det byudviklingsprojekt og etablering af en velfærdsfunktion, som er en del af *Forsøgsordning for frie bymidter*.

Hver indsats i programmet præsenteres med fokus på baggrund, tilgang, samarbejde og delmål, samt kobling til de overordnede mål for områdefornyelsen.

Baggrunden for områdefornyelsesprogrammet, herunder beskrivelse og gennemgang af henholdsvis *Røde Kro Udviklingsplan 2016*, *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*, *Analyse af handelsliv og bymidte*, *Forsøgsordning for frie bymidter* samt *Proces og organisering*, findes sidste i programmet under afsnittet "Baggrund" fra side 28.

BAGGRUND KORT FORTALT

Områdefornyelsesprogrammet bygger videre på og samler op på forudgående analyser og planer og for Røde Kro by og bymidte.

Røde Kro er kommunens næststørste by beliggende tæt på hovedbyen Aabenraa og ligger godt placeret i forhold til infrastruktur, herunder togstation og motorvej. Byen har et godt udbud af offentlige service, herunder på skole- og børne området samt gode idrætsfaciliteter. Røde Kro har også et godt udbud af detailhandel taget byens størrelse og placering i betragtning, men byen har et lavt udbud af kulturelle funktioner ifølge en analyse af handelsliv i Røde Kro (læs mere på side 32).

I *Udviklingsplan Røde Kro 2016* (læs mere på side 31) udpeges en række koncepter og strategier for udviklingen af Røde Kro, herunder en vision at

styrke byens profil og identitet. Byens funktioner skal koncentreres i tre centre, og der skal skabes sammenhæng mellem disse centre, samtidig med, at bymidten skal gøres til byens centrum igen. Ligeledes skal der fokuseres på identitetsskabende kulturarv herunder tilknytningen til Hærvejen.

Helhedsplan for Røde Kro bymidte (læs mere på side 33-34) bygger videre på de overordnede koncepter fra *Udviklingsplan Røde Kro 2016*. Helhedsplanen beskriver en overordnet vision for omdannelsen af Røde Kro bymidte som "Den grønne stationsby", hvor der er fokus på en ny samlet grøn identitet, der skaber attraktive byrum og mødesteder for fællesskaber.

Røde Kro er udvalgt til at være med i *Forsøgsordning for frie bymidter* (læs mere på side 35), og får i den forbindelse blandt andet mulighed for at afvige fra gældende lovgivning for at skabe liv i bymidten. Forsøgsordningen har overordnet to spor; et byudviklingsprojekt med omdannelse af bymidten og etablering af en velfærdsfunktion. Som byudviklingsprojekt arbejdes der med omdannelsen af den centrale del af Hærvejen, som skitseret i *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*. Velfærdsfunktionen bliver etableringen af et nyt bibliotek, kultur- og hærvejshotspot, hvor kommercielle og offentlige funktioner i større grad kan være fælles om faciliteter.

Som beskrevet bygger områdefornyelsen i Røde Kro bymidte ovenpå de foregående udviklingsprocesser i byen (læs mere på side 36). Dette betyder, at borgerinddragelsen i områdefornyelsens programfase primært har været i forbindelse med de foregående planer og udviklingsperspektiver. I forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplanen blev der oprettet en lokale arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter fra Røde Kro Udviklingsråd og Kometbutikkerne, og der blev afholdt borgermøder, Åben Tegnesteue og online borgerinddragelse og i forbindelse med det nye bibliotek, kultur- og hærvejshotspot har der ligeledes været afholdt Åbent Bykontor og online borgerinddragelse.

VISION

DEN GRØNNE STATIONSBY

MÅL

NY GRØN IDENTITET
BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE
NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

INDSATSER

- 1) HÆRVEJEN
- 2) ØSTERGADE - ETAPE 1
- 3) VESTERGADE - ETAPE 1
- 4) FORMIDLINGSPUNKTER 1-3
- 5) BIBLIOTEK, KULTUR- OG HÆRVEJSHOTSPOT
- 6) UDEAREALER OG PARKERINGSPLADS

Illustration af de seks indsatser i bymidten.

VISION OG MÅL

”

Rødekro skal være ”Den grønne stationsby”. Bymidten i Rødekro skal have en grøn identitet, med attraktive mødesteder og godt udbud af byfunktioner. Rødekro bymidte skal afspejle byens mange kvaliteter og tilbud og være en bymidte, man som borger i Rødekro er stolt af.

”

#1 MÅL

NY GRØN IDENTITET

Omdannelse af bymidten med fokus på en ny grøn identitet og identitetsskabende kulturarv for herigennem at skabe én samlet identitet og ét samlet udtryk i bymidten.

#2 MÅL

BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE

Forbedre forhold for cyklister og gående i bymidten og samtidig binde bymidten bedre sammen.

#3 MÅL

NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Etablering af nye samlingssteder i bymidten.

RØDEKRO BYMIDTE INDSATSER

OMRÅDEFORNYELSENS INDSATSER

Områdefornyelsen tager afsæt i en inddragende proces, hvor borgerne i forhold til såvel *Udviklingsplan for Røddekro*, *Helhedsplan for Røddekro bymidte* og proces for bibliotek, kultur- og hærvejshotspot i forbindelse med *Forsøgsordning for frie bymidter*.

Det har resulteret i seks indsatser målrettet visionen om at Røddekro skal være "Den grønne stationsby" med en grøn identitet, med attraktive mødesteder og godt udbud af byfunktioner, som afspejler byens mange kvaliteter og tilbud.

De nedenstående seks indsatserne uddybes på de efterfølgende sider.

- 1 - Hærvejen
- 2 - Østergade - etape 1
- 3 - Vestergade - etape 1
- 4 - Formidlingspunkter 1-3
- 5 - Bibliotek, kultur- og hærvejshotspot
- 6 - Udearealer og parkeringsplads

Kort der viser de seks indsatser, markeret med hver sin farve. Bymidteafgrænsningen er markeret med orange kontur.

1 – HÆRVEJEN

FORMÅL OG ETAPER

Formålet er at omdanne den centrale del af Hærvejen, fra Granhaven i syd til Funkevej i nord, for at implementere principperne fra *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*, med fokus på en ny grøn identitet og forbedrede forhold for cyklister og gående.

Projektet udføres i én etape markeret med rød linje på kortet til højre og omfatter fortovsarealer, plantebede, cykelsti og etablering af fartdæmpning på Hærvejen.

BAGGRUND

Hærvejen er den nord-sydgående hovedfærdselsåre gennem Røde Kro, både for bilister såvel som cyklister og gående, foruden at være en del af den nationale vandre- og cykelrute *Hærvejen*. Bymidten er et trafikalt knudepunkt og et vigtigt krydsningspunkt for byens infrastruktur og adgang til bymidstens funktioner, da Hærvejen her møder henholdsvis Østergade og Vestergade samt Jernbanegade, der leder ned til Røde Kro Station. Bymidten er generelt præget af meget tung og gennemkørende trafik.

Den overordnede trafikale struktur i bymidten skal fastholdes for at sikre let adgang for handlende og brugere af stationen, da butikkerne i bymidten har et stort opland. For at forbedre forhold for cyklister anlægges cykelsti/-bane på begge sider af Hærvejen, hvilket er muligt uden at ændre på eksisterende vejbredder for kørearealer, grundet de brede fortovsarealer i bymidten i dag, der ligeledes giver mulighed for at anlægge vejbede.

Foto viser Hærvejen set mod syd. Foto fra 12.12.2024.

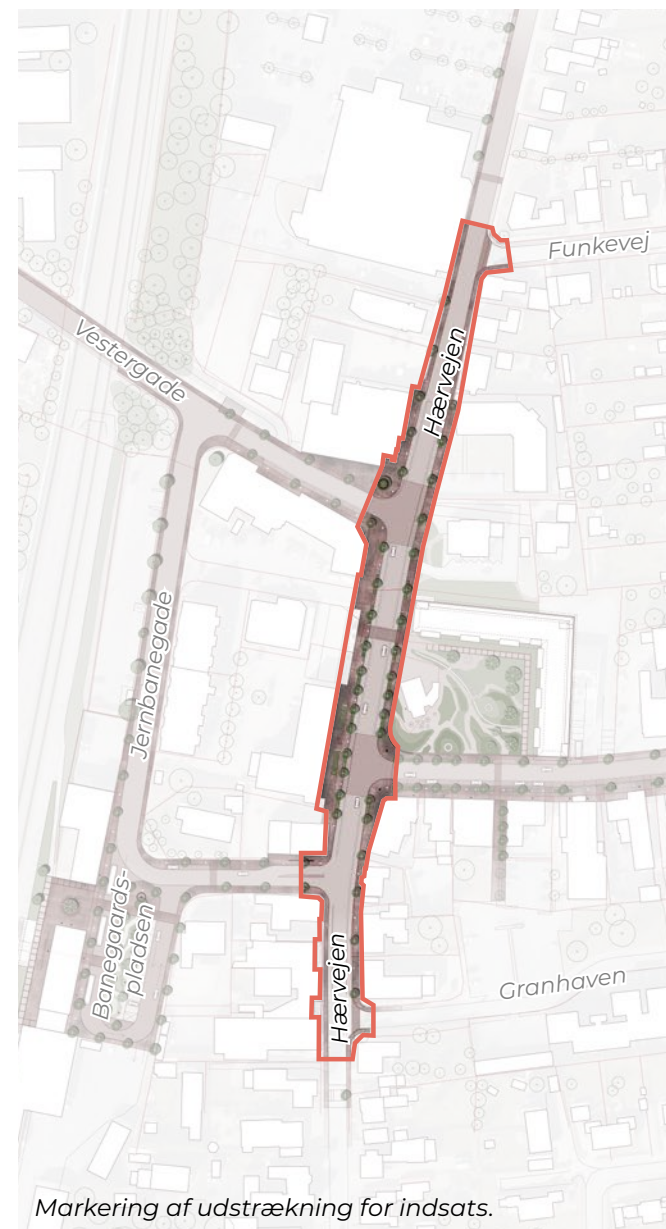
Tv. i fotoet ses et midlertidigt fortov, i asfalt og grus, der er etableret i forbindelse med anlæg af Hærvejsparken i 2024. Etablering af et permanent fortov og cykelsti er en del af indsatsen for omdannelse af Hærvejen.

BESKRIVELSE/TILGANG

Omdannelsen af Hærvejen skal have fokus på at implementere den nye grønne identitet fra helhedsplanen, samt at sikre bedre forhold for cyklister og gående.

Som del af *Forsøgsordning for frie bymidter* ønskes det at indføre fartgrænse på 30 km/t i bymidten. En reduceret fart gennem bymidten skal gøre det lettere og mere sikkert for fodgængere og cyklister at færdes i bymidten samt medvirke til at få gennemkørende trafik og lastbiler, til at benytte ringvejen udenom byen og dermed fredeliggøre bymidten og byrummene for trafik, der ikke har et ærinde i bymidten.

Fysisk etableres fartdæmpende foranstaltninger på blandt andet Hærvejen. Fartdæmpningen etableres som hævede flader, der også sikre niveaufri overgang for gående i T- krydsene Hærvejen/Vestergade og Hærvejen/Østergade ligesom der etableres hævede flader eller bump ved både den nordlige og sydlige overgang til projektområdet.

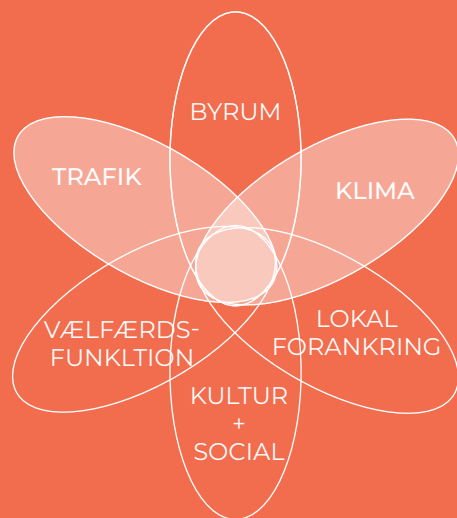
1 - HÆRVEJEN

HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

- NY GRØN IDENTITET
- BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE
- NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

TRAFIKSIKKERHED

at indrette vejen så der er en klar opdeling af arealer for henholdsvis bilister, cyklister og gående.

CYKELSTI/-BANE

at gøre det mere trygt at færdes i bymidten som cyklist.

30 KM/T ZONE

at få dæmpet farten på biltrafikken gennem bymidten.

DEN GRØNNE STATIONSBY

at få identiteten fra helhedsplanen implementeret på Hærvejen.

GRØNNE ELEMENTER

at der kommer flere grønne bede og træer i bymidten, der bidrager til biodiversitet og kan håndtere overfladevand fra fortove.

Visionsscenario fra Helhedsplan for Rødskov bymidte, Hærvejen set mod nord. Etablering af et nyt fortov og cykelsti, samt plantebede er en del af indsatsen for omdannelse af Hærvejen.

2 – ØSTERGADE - ETAPE 1

FORMÅL OG ETAPER

Formålet er på sigt at omdanne Østergade fra Nybrovej/Højgade i øst til der, hvor Østergade møder Hærvejen. På gadeforløbet skal principperne fra *Helhedsplan for Rødekro bymidte* indføres, herunder etablering af vejbede og ny belægning på fortovsarealerne, så det bliver mere indbydende at gå og opholde sig ved butikker og cafeer ved at højne kvaliteten af byrummet med ny teglbelægning og etablering af grønne vejbede.

Projektet udføres i to, eller flere etaper. Den første etape er markeret med blå linje på kortet til højre, som er indsatsen i områdefornyelsen, og omfatter fortovsarealet ved Hærvejsparken samt etablering af fartdæmpende foranstaltninger på strækningen.

Der er afsat finansiering til etape 1, mens etape 2 er beskrevet i investeringsredegørelsen. Dermed er det kun etape 1, der er del af områdefornyelsesprogrammet.

BAGGRUND

Østergade er en central handeleggade i bymidten og et trafikalt knudepunkt i byen. Langs den sydlige side af Østergade ligger der flere detailbutikker, hvilket gør gaden til den primære handeleggade i bymidten og her ligger blandt andet tøjbutikker, bager, apotek, bank og en café. På den anden side af gaden ligger den nye bypark Hærvejsparken samt enkelte erhvervslokaler med frisør og køreskole.

Det er vigtigt at butikkerne fortsat har plads og mulighed for at placere skilte, tøjstativer og caféborde på arealerne udenfor butikkerne så funktionerne er synlige i gadebilledet og er med til at understøtte livet i bymidten. En omdannelse af Østergade fokusere derfor på at fastholde eksisterende vejgeometri og parkering, mens fortovsarealet omdannes i tråd med helhedsplanen.

BESKRIVELSE/TILGANG

Omdannelsen af Østergade har fokus på at implementere den nye grønne identitet fra helhedsplanen, samt at sikre bedre forhold for gående. Nye vejbede og ny belægning skal give gaden et nyt udtryk som en del af den nye grønne identitet i bymidten.

Som del af *Forsøgsordning for frie bymidter* ønskes det at indføre fartgrænse på 30 km/t i bymidten, hvilket også vil omfatte Østergade. En reduceret fart gennem bymidten skal gøre det lettere og mere sikkert for fodgængere og cyklister at færdes i bymidten samt medvirke til at få gennemkørende trafik og lastbiler til at benytte ringvejen udenom byen og dermed fredeliggøre bymidten og byrummene for trafik, der ikke har et ærinde i bymidten.

Der etableres fartdæmpende foranstaltninger på blandt andet Østergade. Fartdæmpningen etableres som en hævet flade, der også sikre niveaufri overgang for gående og cyklister i T- krydset hvor Østergade møder Hærvejen, dette er beskrevet under indsats 1.

I en mulig fremtidig etape 2 af omdannelsen af Østergade etableres der en hævet flade i krydset ved Højgade/Nybrovej, som beskrevet i investeringsredegørelsen side 26. I etape 1, der gennemføres som en del af områdefornyelsen, anvendes de nuværende fartdæmpende foranstaltninger på Østergade og skiltningen ændres så det passer til den nye fartgrænse.

Markering af udstrækning for indsats.

Østergade set mod øst. Hærvejsparken afgrænses af en lav mur ud til Østergade hvor der er anlagt et midlertidigt fortov. Hærvejsparken blev etableret i 2024 som første skridt i realiseringen af helhedsplanen. Foto fra 12.01.2025.

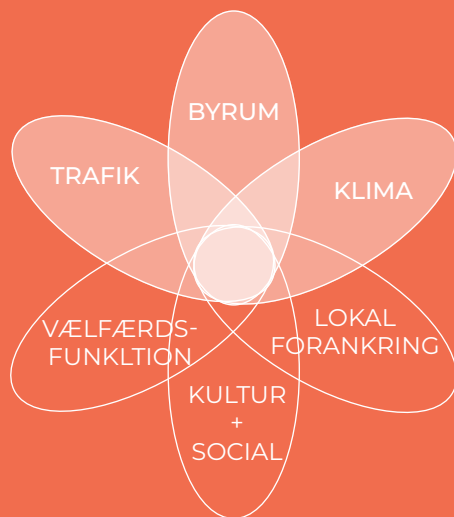
2 - ØSTERGADE - ETAPE 1

HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

- NY GRØN IDENTITET
- BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE
- NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

TRAFIKSIKKERHED

at indrette vejen så der er en klar opdeling af vej og fortov ind mod Hærvejsparken

30 KM/T ZONE

at få dæmpet farten på biltrafikken gennem bymidten og gøre det mere trygt og sikkert for cyklister og gående.

DEN GRØNNE STATIONSBY

at få identiteten fra helhedsplanen implementeret på Østergade.

Østergade set mod Hærvejen. Foto fra 12.01.2025.

Foto fra Hærvejsparken sommeren 2024, hvor der midlertidigt var sået vilde blomster og for at give en fornemmelse af det grønne udtryk, som parken vil få når stauder og træer springer ud.

3 – VESTERGADE - ETAPE 1

FORMÅL OG ETAPER

Formålet er at omdanne Vestergade fra jernbaneviadukten i vest til Hærvejen i øst. På gadeforløbet skal principperne fra *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*, herunder etablering af vejbede og ny belægning på fortovsarealer, implementeres sammen med fartdæmpende tiltag.

Projektet udføres i to eller flere etaper. Den første etape, som er indsatsen i områdefornyelsen, er markeret med orange linje på kortet til højre. Etape 1 omfatter dele af fortovsarealet på den nordlige side af Vestergade og etablering af to formidlingspunkter, se indsats 4, samt fartdæmpende tiltag på kørebanen.

Der er afsat finansiering til etape 1, mens etape 2 er beskrevet i investeringsredegørelsen. Dermed er det kun etape 1, der er del af områdefornyelsesprogrammet.

BAGGRUND

Vestergade er den eneste vej i Røde Kro bymidte, der forbinder øst- og vestsiden af byen på tværs af jernbanen og er derfor et trafikalt knudepunkt i byen.

På hjørnet af Vestergade og Hærvejen ligger også byens kro og hotel, hvorfra byen har sit navn. Fra Vestergade er der desuden adgang til stationen via Jernbanegade, og flere busruter gennem byen kører under jernbaneviadukten og ind af Jernbanegade.

Omdannelsen af Vestergade fokuserer således på gode trafikale løsninger, hvor der tages højde for bustrafik samt at omdanne fortovsarealerne i tråd med helhedsplanen med etablering af vejbede og ny teglbelægning, samt omdannelse af arealerne foran kroen, herunder etablering af formidlingspunkt, se indsats 4.

BESKRIVELSE/TILGANG

Omdannelsen af Vestergade skal have fokus på at implementere den nye grønne identitet fra helhedsplanen, samt at sikre bedre forhold for gående, busser og bilister. Nye vejbede og ny belægning skal give et nyt udtryk på gaden og på arealet foran kroen som del af den nye grønne identitet i bymidten.

Som del af *Forsøgsordning for frie bymidter* ønskes det at indføre fartgrænse på 30 km/t i bymidten. En reduceret fart gennem bymidten skal gøre det lettere og mere sikkert for fodgængere og cyklister at færdes i bymidten samt medvirke til at få gennemkørende trafik og lastbiler til at benytte aflastningsvejene uden om bymidten og dermed fredeliggøre bymidten og byrummene for trafik, der ikke har et ærinde i bymidten.

Der etableres fartdæmpende foranstaltninger på blandt andet Vestergade. Fartdæmpningen etableres som en hævet flade, der også sikre niveaufri overgang for gående og cyklister i T- krydset hvor Vestergade møder Hærvejen, dette er beskrevet under indsats 1.

I en mulig fremtidig etape 2 af omdannelsen af Vestergade etableres der en hævet flade ved Jernbanegade, som beskrevet i investeringsredegørelsen side 26. I etape 1, der gennemføres som en del af områdefornyelsen, anvendes de nuværende fartdæmpende foranstaltninger på Vestergade og skiltningen ændres så det passer til den nye fartgrænse.

Markering af udstrækning for indsats.

Vestergade mod øst med kig mod Hærvejen. Foto fra 12.01.2025.

3 - VESTERGADE - ETAPE 1

HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

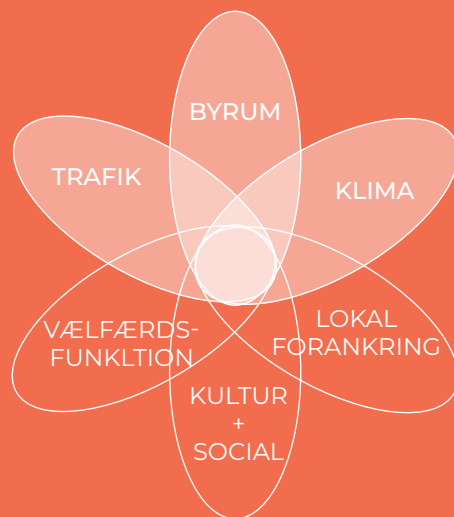
NY GRØN IDENTITET

BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE

NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

DEN GRØNNE STATIONSBY

at få identiteten fra helhedsplanen implementeret på Vestergade.

30 KM/T ZONE

at få dæmpet farten på biltrafikken gennem bymidten.

FORMIDLING AF HISTORIE

at byens historie bliver formidlet på en anderledes måde og på steder, hvor folk naturligt vil passere og tage et ophold.

Hotel Røde-Kro ligger på hjørnet af Hærvejen og Vestergade og er et vigtigt sted i Rødékro, idet byen opstod omkring kroen, der har ligget der siden 1649. Foto fra 12.01.2025.

4 – FORMIDLINGSPUNKTER 1-3

FORMÅL OG ETAPER

Der skal etableres seks formidlingspunkter på centrale steder i bymidten, som skal skabe mødesteder og opfordre til ophold samt bidrage til at give bymidten identitet og sammenhæng blandt andet gennem formidling af byens historie.

I områdefornyelsen gennemføres tre af formidlingspunkterne; 1) "Trappen", 2) "Kompassrosen" og 3) "Broen". De øvrige to formidlingspunkter indgår i projekterne "Stationsområdet" og "Jernbanegade" beskrevet i investeringsredegørelsen, mens det sjette ved Hærvejsparken er etableret i forbindelse med parken.

BAGGRUND

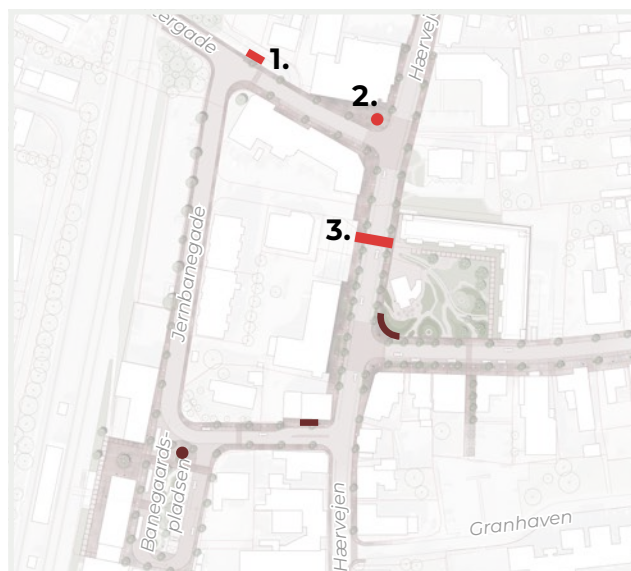
I *Udviklingsplan Røde Kro* fra 2016 var et af fokuspunkterne at synliggøre Røde Kro's historie og den fortælling, der er om åen, kroen og Hærvejen.

I *Helhedsplan for Røde Kro bymidte* udpeges fem særlige pladsmønstre (hertil tilføjet et sjette) og krydsningspunkter, der fordeler sig på strategisk udpegede steder i bymidten, som har særligt potentiale som møde- og opholdssteder. Formidlingspunkterne skal synliggøre og formidle byens kulturhistorie, den landskabelige kontekst samt byens nye grønne identitet. Formidlingspunkterne skal etableres som specialdesignede inventar/møbler ud fra et fælles koncept med et fælles visuelt udgangspunkt i materiale og udformning, der understøtter det samlede udtryk i bymidten.

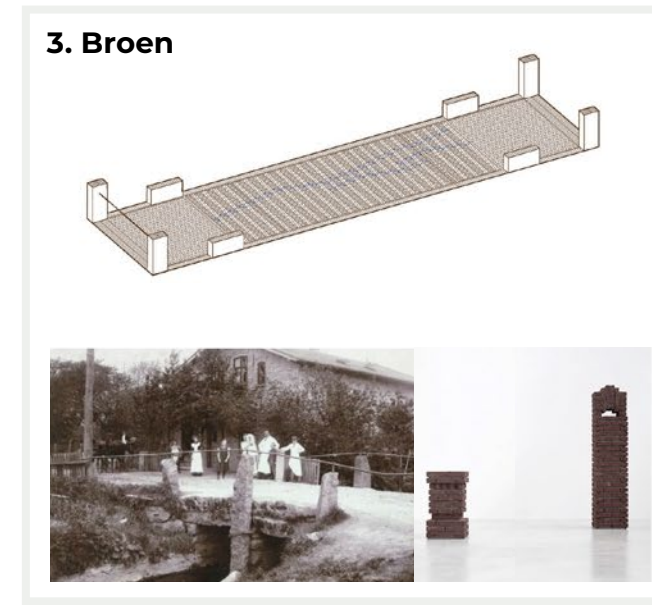
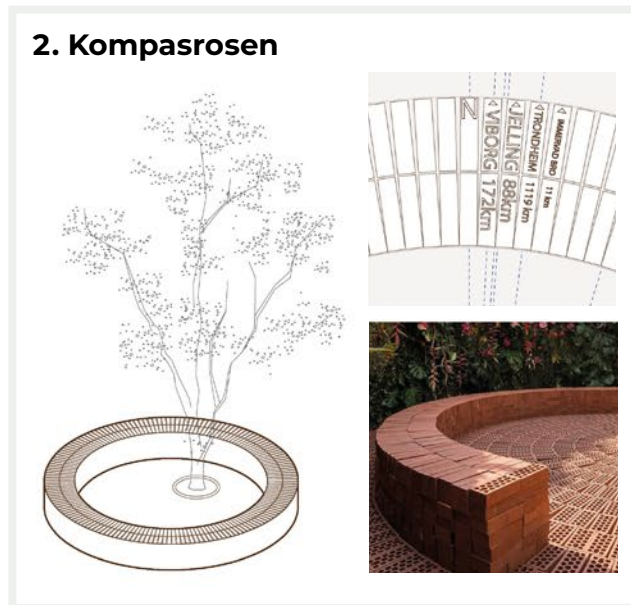
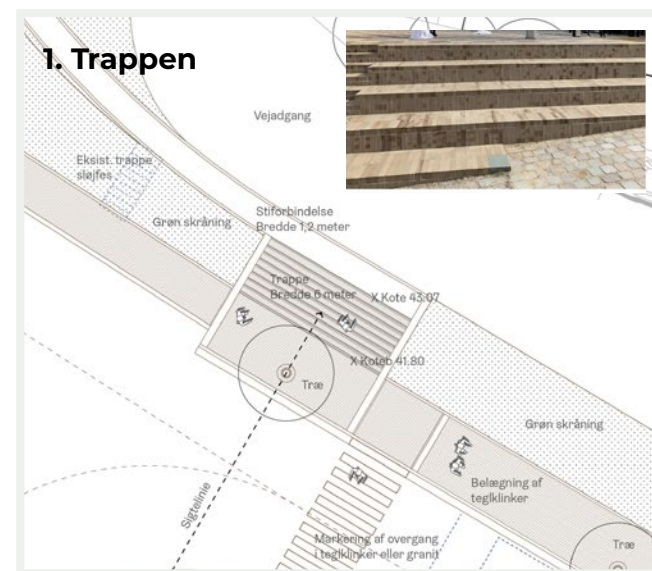
BESKRIVELSE/TILGANG

I helhedsplanen arbejdes der på fortovsarealerne med en brun teglkinke. Denne teglkinke benyttes ligeledes til formidlingspunkterne, idet disse særlige mødesteder i byen skal vokse op fra belægningen og danne inventar/møbler i bybilledet, der opfordrer til ophold og samtidig formidler både byens lokalhistorie, men også relaterer sig til Hærvejens historie.

Hvert formidlingspunkt er forskellig i udformning, men alle tager udgangspunkt i den stedbundende fortælling og i teglkinken.

De røde markerede formidlingspunkter er en del af programmets indsatser, de brune er ikke.

Illustrationer fra oplægsmateriale fra LYTT. Foto af bro over Rødå ca. 1890 Lokalkalhistorisk Forening.

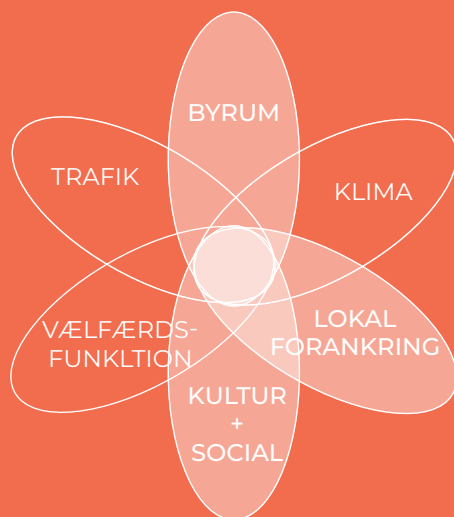
4 - FORMIDLINGSPUNKTER 1-3

HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

- NY GRØN IDENTITET
- BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE
- NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

FORMIDLING AF HISTORIE

at byens historie bliver formidlet på en anderledes måde og på steder, hvor folk naturligt vil passere og tage et ophold.

KARAKTERISTISKE GADEHJØRNER

at byens naturlige samlingspunkter på gadehjørner og pladser bliver mere markante og synlige i bymidten.

NYE GRØN IDENTITET I BYMIDTEN

at formidlingspunkterne, sammen med ny belægning og begrønning af hovedgaderne, bidrager til at binde bymidten sammen, så bymidten fremstår med en samlet ny grøn identitet.

En ny mere synlig trappe på Vestergade skal binde bymidtens funktioner bedre sammen blandt andet med stationens område. Foto fra 12.01.2025.

En ny overgang på Hærvejen, der skal forbinde parken med det nye bibliotek, kultur- og hærvejshotspot skal samtidig formidle historien om den tidligere bro over Røddå. Foto fra 12.01.2025.

5 – BIBLIOTEK, KULTUR- OG HÆRVEJSHOTSPOT

FORMÅL OG ETAPER

Formålet er etablere et nyt bibliotek, kultur- og hærvejshotspot centralt i bymidten, der kan være med til at skabe et samlingssted, der kan bidrage med liv i bymidten.

Der er afsat kommunal finansiering til projektet, men for at det fulde projekt kan realiseres, kræver det betydeligt medfinansiering fra eksempelvis fonde. Det forventes, at projektet gennemføres som en samlet etape, men dette afhænger af omfanget af medfinansiering.

BAGGRUND

Det nuværende Røde Kro Bibliotek ligger i dag på Vestergade, men efter at skolen flyttede til Fladhøj i syd, ligger biblioteket afskåret fra bymidten og dennes øvrige funktioner.

Biblioteket i Røde Kro spiller en vigtig rolle som samlings- og mødested, og det er derfor ønsket at biblioteket får en større tilknytning til bymidten og bliver mere synligt. Ved at flytte biblioteket til en central placering i bymidten, bliver det et aktiv for byudviklingen, der kan bidrage med mere liv.

Flytningen af biblioteket er en del af *Forsøgsordning for frie bymidter*, idet en del af forsøgsordningen omhandler etablering af en ny velfærdsfunktion i Røde Kro bymidte.

I forbindelse med flytningen af biblioteket etableres det som et bibliotek, kultur- og hærvejshotspot hvor kommercielle og offentlige funktioner i større grad er fælles om faciliteter. Dette er blandt andet muligt grundet den nye forsøgslov, der giver mulighed for at planlægge for overkapacitet og salg/udlejning heraf.

Foruden bibliotek og kulturhus skal det nye hus rumme faciliteter til hærvejsturister, idet Røde Kro er udpeget som knudepunkt som en del af *Destination Hærvejen*. Med adresse på Hærvejen og med

faciliteter til hærvejsturister kan huset ligeledes være med til at understøtte Røde Kro som en attraktiv destination på Hærvejen.

Det nye bibliotek, kultur- og hærvejshotspot vil som udgangspunkt være et kommunalt drevet hus, hvor traditionelle funktioner fra forsamlingshuset kombineres med bibliotek og fælleslokaler. Hertil tilføjes et ekstra lag med at indrette huset til også at favne hærvejsturismen, der kan understøtte og udvikle Røde Kro som knudepunkt på hærvejsruten.

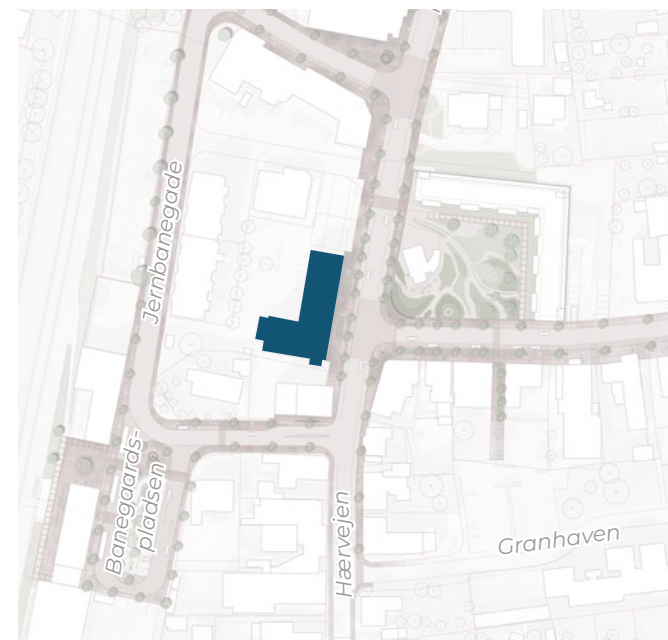
Ved at flytte biblioteket ind i bymidten koncentrerer de bylivsskabende funktioner og der er mulighed for at opnå en stor effekt sammen med omdannelsen af hovedgaderne. Hermed bliver Røde Kro bymidte et sted med mange forskellige mødesteder, der henvender sig til forskellige brugergrupper, og hvor der både kommer lokale borgere og hærvejsturister. Ved at koncentrere flere funktioner i bymidten dannes et grundlag for at skabe en levende bymidte for alle. En bymidte hvor der er større mulighed for at forskellige brugergrupper kommer til at interagere i hverdagen og nye fællesskaber og aktiviteter kan opstå.

BESKRIVELSE/TILGANG

De første skridt i realiseringen af bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet bliver udarbejdelse en klar og tydelig vision og fortælling for huset samt scenarier for organisation og drift.

Herefter skal der fondssøges til projektet, ligesom der skal udarbejdes byggeprogram og eventuelt afholdes en arkitektkonkurrence eller en anden form for rådgiverudbud. Eftersom projektet stadig kun er på ideniveau kan der forekomme ændringer i forhold til der er beskrevet i indsatsen.

Kommunen har opkøbt ejendommen på Hærvejen 24, og det er her bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet skal etableres. Projektet er også en del af *Forsøgsordning for frie bymidter*.

Markering af udstrækning for indsats.

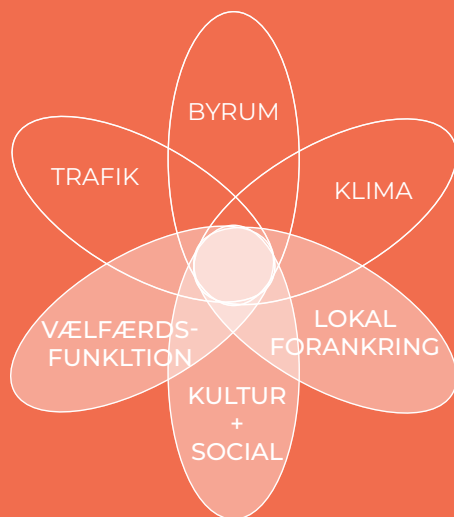
Hærvejen 24 har oprindeligt huset en dagligvarebutik. Foto fra sommeren 2024.

5 - BIBLIOTEK, KULTUR- OG HÆRVEJSHOTSPOT HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

- NY GRØN IDENTITET
- BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE
- NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

LOKALT EJERSKAB OG FORANKRING

at der opnås et lokalt ejerskab til bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet gennem blandt andet processen med etablering og senere den daglige drift.

at der sikres lokal forankring af indsatsen, også efter områdefornyelsen er gennemført.

FLERE ARRANGEMENTER

at der afholdes flere arrangementer og aktiviteter i bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet sammenlignet med hvad der afholdes i biblioteket i dag.

PRIVATE OG OFFENTLIGE ARRANGEMENTER

at private og offentlige arrangementer kan afholdes side om side i huset.

SYNLIGT I BYMIDTEN

at bibliotek, kultur- og hærvejshuset bliver en synlig og integreret del af bymidten.

MERE LIV I BYMIDTEN

at bibliotek, kultur- og hærvejshuset bidrager til mere liv i bymidten.

MERE LIV I BYMIDTEN

at bibliotek, kultur- og hærvejshuset bidrager til mere liv i bymidten.

ATTRAKTIV DESTINATION PÅ HÆRVEJEN

at understøtte Røde kro som en attraktiv destination på Hærvejen.

Arealet foran Hærvejen 24 til Åbent Bykontor.
Foto fra 10.10.2024.

Vandre- og cykelruten "Hærvejen" går igennem Røde kro og lige forbi det nye bibliotek, kultur- og hærvejshotspot. Foto fra 12.01.2025.

6 – UDEAREALER OG PARKERINGSPLADS

FORMÅL OG ETAPER

Formålet er at etablere udearealer i forbindelse med bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet så det nye hus bliver bundet sammen med resten af bymidten og integreret i den nye grønne identitet.

Der er afsat kommunal finansiering til projektet, men for at det fulde projekt kan realiseres, kræver det betydeligt medfinansiering fra eksempelvis fonde. Det forventes, at projektet gennemføres som en samlet etape, men dette afhænger af omfanget af medfinansiering.

BAGGRUND

Ved etablering af et bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet skal der indrettes ankomst- og udearealer, der binde huset sammen med bymidten. Etablering af udearealer kan bidrage med et nyt byrum i bymidten, et nyt samlingssted i forbindelse med bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet, der byder på mulighed for ophold, aktiviteter, formidling og funktioner henvendt til blandt andet byens borgere og hærvejsturister.

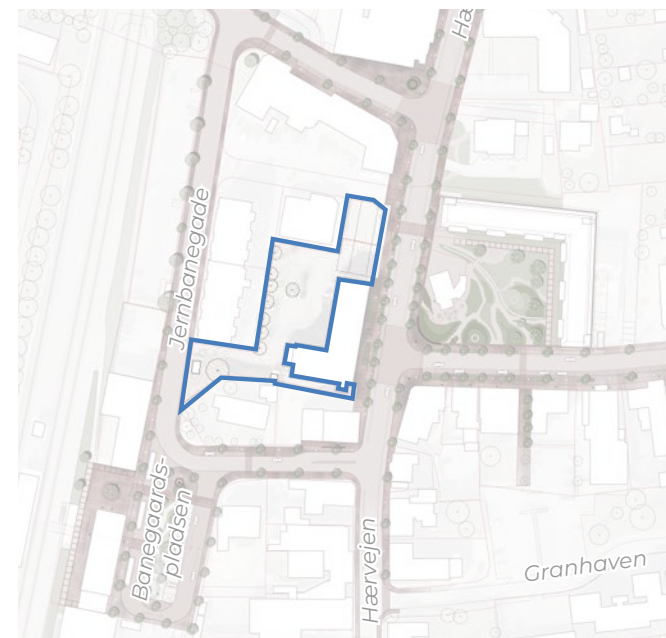
Udearealerne skal underbygge ind i den nye grønne identitet i bymidten, således at huset bliver naturligt integreret i bymidten og den bymidteomdannelse, der finder sted. Husets funktioner skal kunne trækkes med udenfor, ligesom aktiviteter udefra skal kunne trækkes med ind i huset, og derfor skal ude- og parkeringsarealer omkring bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet fungere som bindeled mellem det der sker inde i huset, og det der sker ude på gaden og byrummene.

Det er vigtigt, at et nyt byrum i bymidten spiller sammen med eksisterende funktioner og byrum, herunder Hærvejsparken, således at byrummene komplimenterer hinanden og ikke udtynder hinandens funktioner og spreder bylivet.

BESKRIVELSE/TILGANG

I forbindelse med etablering af bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet skal der etableres ude- og parkeringsarealer. Udearealerne skal etableres med afsæt i helhedsplanen og den nye identitet som den grønne stationsby. Udearealerne skal give en indbydende adgang til huset med for eksempel ophold og faciliteter til byens borgere og hærvejsturister.

Ude- og parkeringsarealerne forventes etableret i forbindelse med etablering af bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet, beskrevet under indsats 5. Eftersom projektet stadig kun er på ideniveau kan der forekomme ændringer i forhold til det beskrevet i indsatsen.

Markering af udstrækning for indsats.

Parkeringsarealerne foran Hærvejen 24 anvendes i dag blandt andet byfest og som på foto til telt til at sælge juletræer fra og det er også her der har været afholdt Åbent Bykontor og Åben Tegnesteue. Foto fra 12.12.2025.

6 - UDEAREALER OG PARKERINGSPLADS VED BIBLIOTEK, KULTUR- OG HÆRVEJSHOTSPOT HVORNÅR ER DET EN SUCCES?

RØDEKRO BYMIDTES MÅL

KOBLING TIL DE OVERORDNEDE MÅL

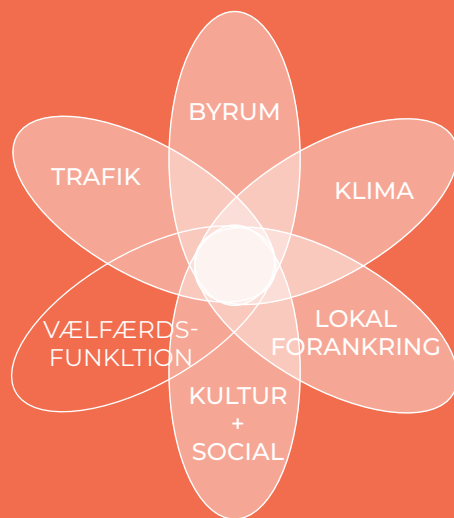
NY GRØN IDENTITET

BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE

NYE SAMLINGSSTEDER I BYMIDTEN

Blomsten illustrerer, hvilke områder indsatsen styrker

INDSATSENS DELMÅL

PLAN FOR OMDANNELSE

at der udarbejdes en plan for indretning af udearealerne i forbindelse med bibliotek, kultur- og hærvejshotspot.

BINDELED MELLEM UDE OG INDE

at udearealerne bliver anlagt sammen med etablering af bibliotek, kultur- og hærvejshotpottet og bliver et byrum, der er en forlængelse af både funktionerne i huset og den fysiske omdannelse af bymidten.

GRØNNE PARKERINGSPLADSER

at der etableres gode parkeringsmuligheder, der giver let tilgængelighed til funktionerne i bibliotek, kultur- og hærvejshotpottet, og som er indrettet med afsæt i den nye grønne identitet i bymidten.

Udearealerne omfatter også parkeringsarealerne bag Hærvejen 24. Foto fra 12.01.2025.

MÅLSÆTNINGER OG SUCCESKRITERIER

Som opsamling på beskrivelsen af de seks indsatser er succeskriterier for programmet samlet her under målsætningerne fra programmets vision og mål.

#1 MÅL

NY GRØN IDENTITET

Omdanne bymidten med afsæt i en ny samlende identitet som "Den grønne stationsby" og med fokus på den identitetsskabende kulturarv.

SUCCESKRITERIER

- at bymidten opleves mere samlet med en klar identitet som "Den grønne stationsby".
- at bymidten er blevet bundet bedre sammen fysisk, så afstanden mellem bymidtens funktioner føles mindre.
- at borgerne i Rødekro er stolte af deres bymidte.
- at den del af Hærvejsruten, der går gennem Rødekro, er blevet mere attraktivt.
- at det fortsat er attraktivt at drive forretning, café og lignende i bymidten.

#2 MÅL

BEDRE FORHOLD FOR CYKLISTER OG GÅENDE

Forbedre forholdene for cyklister og gående i bymidten og samtidig binde bymidten bedre sammen.

SUCCESKRITERIER

- at det opleves mere trygt og sikkert at færdes i bymidten som cyklist og gående.
- at de etablerede hævede flader i vejkrydsene har sikret bedre, lettere og mere sikker overgang for cyklister og gående.
- at flere vælger at cykle eller gå igennem bymidten.
- at Rødekro bliver mere attraktiv som destination for Hærvejsturister.

#3 MÅL

NYT SAMLINGSSTED I BYMIDTEN

Etablering af nyt samlingssted i bymidten.

SUCCESKRITERIER

- at bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet bliver et nyt samlingspunkt for forskellige brugergrupper i bymidten.
- at etableringen af bibliotek, kultur- og hærvejshotspottet giver flere aktiviteter og arrangementer i bymidten også for flere forskellige brugergrupper.
- at der bliver et sted for hverdagens aktiviteter hvor forskellige målgrupper og brugere kan mødes på tværs.
- at der er kommet mere liv i bymidten, også udenfor butikernes åbningstider.
- at det fortsat er attraktivt at drive forretning, café og lignende i bymidten.
- at Rødekro bliver mere attraktiv som destination for Hærvejsturister.

BUDGET OG TIDSPLAN

		FINANSIERING			
		Områdefornyelse		Frie bymidter	
Indsats	Budget*	Stat**	Kommune	Stat	Kommune
1. Hærvejen	10.400.000 kr.	2.000.000 kr.	8.400.000 kr.	-	-
2. Østergade etape 1	1.100.000 kr.	660.000 kr.	440.000 kr.	-	-
3. Vestergade etape 1	190.000 kr.	114.000 kr.	76.000 kr.	-	-
4. Formidlingspunkter 1-3	490.000 kr.	294.000 kr.	196.000 kr.	-	-
5. Bibliotek, kultur- og hærvejshotspot***	37.000.000 kr.	2.950.000 kr.	16.965.753 kr.	10.250.548 kr.	6.833.699 kr.
6. Udearealer ved bibliotek, kultur- og hærvejshotspot	6.700.000 kr.	1.000.000 kr.	5.700.000 kr.	-	-
I ALT	55.880.000 kr.	7.018.000 kr.	31.777.753 kr.	10.250.548 kr.	6.833.699 kr.

**** Den øvrige kommunale finansiering forventes delvist dækket gennem fondssøgning.

BUDGET

Nærværende Områdefornyelsesprogram omfatter de fremhævede budgetelementer og dermed et samlet budget på 38.795.753 kr., idet de øvrige 17.084.247 kr. er omfattet af det særlige forsøgsprojekt for frie bymidter. I alt udføres der således projekter for **55.880.000 kr.** kr. i Rødebro.

Alle projektudgifter skal indeholdes i det afsatte projektbeløb. For anlægsprojekter forventes at ca. 20% af den afsatte sum går til bygherreudgifter, rådgiverhonorar med mere.

I gennemførelsesfasen, efter at programmet er godkendt, vil der blive arbejdet på at finde yderligere

medfinansiering i form af samfinansiering med andre interessenter, fondsansøgning med videre.

TIDSPLAN					
Indsats	2025	2026	2027	2028	2029
1. Hærvejen					
2. Østergade etape 1					
3. Vestergade etape 1					
4. Formidlingspunkter 1-3					
5. Bibliotek, kultur- og hærvejsshotspot**					
6. Udearealer ved bibliotek, kultur- og hærvejsshotspot					

ANLÆGSPROJEKTER

Anlægsprojekterne forventes så vidt muligt disponeret i forbindelse med projektering af Hærvejsprojektet, indsats 1. Flere af indsatserne forventes anlagt samtidig, idet veje, fortov og overgange griber ind i hinanden. Det forventes at anlægsfasen kan opstartes i andet kvartal af 2025.

Omdannelse af bibliotek, kultur- og hærvejsshotspottet samt de tilhørende ude- og parkeringsarealer afventer at Aabenraa Kommune formelt overtager begge ejendomme og følger ombygning af Hærvejen 24.

FORBEHOLD FOR ÆNDRINGER

Budget og tidsplan er vejledende og udarbejdet på baggrund af tidligere erfaringer. Der kan undervejs i projektperioden opstå uforudseelige forhold der kan nødvendiggøre ændringer. Eventuelt behov for økonomiske ændringer forudsætter godkendelse fra byrådet.

INVESTERINGSREDEGØRELSE

I forbindelse med udformning af et område-fornyelsesprogram stilles der krav om, at der som del heraf skal udarbejdes en investeringsredegørelse, som angiver de mulighederne for private og offentlige investeringer i området.

Investeringsredegørelsen er et strategisk dokument, et redskab, som kan hjælpe kommunen med at rette opmærksomhed på byområdets uudnyttede økonomiske potentialer og skabe forudsætningerne for øgede private investeringer i byområdet.

Formålet med nærværende investeringsredegørelse er at styrke investeringslysten for alle interessenter i og omkring området i Rødekre, herunder ved information om hvad der med sikkerhed skal ske de kommende år i perioden fra 2025 til 2029 og indikation af, hvad der eventuelt vil komme til at ske af yderligere investeringer.

Beskrivelserne i investeringsredegørelsen er ikke udtømmende.

GENNEMFØRTE PROJEKTER

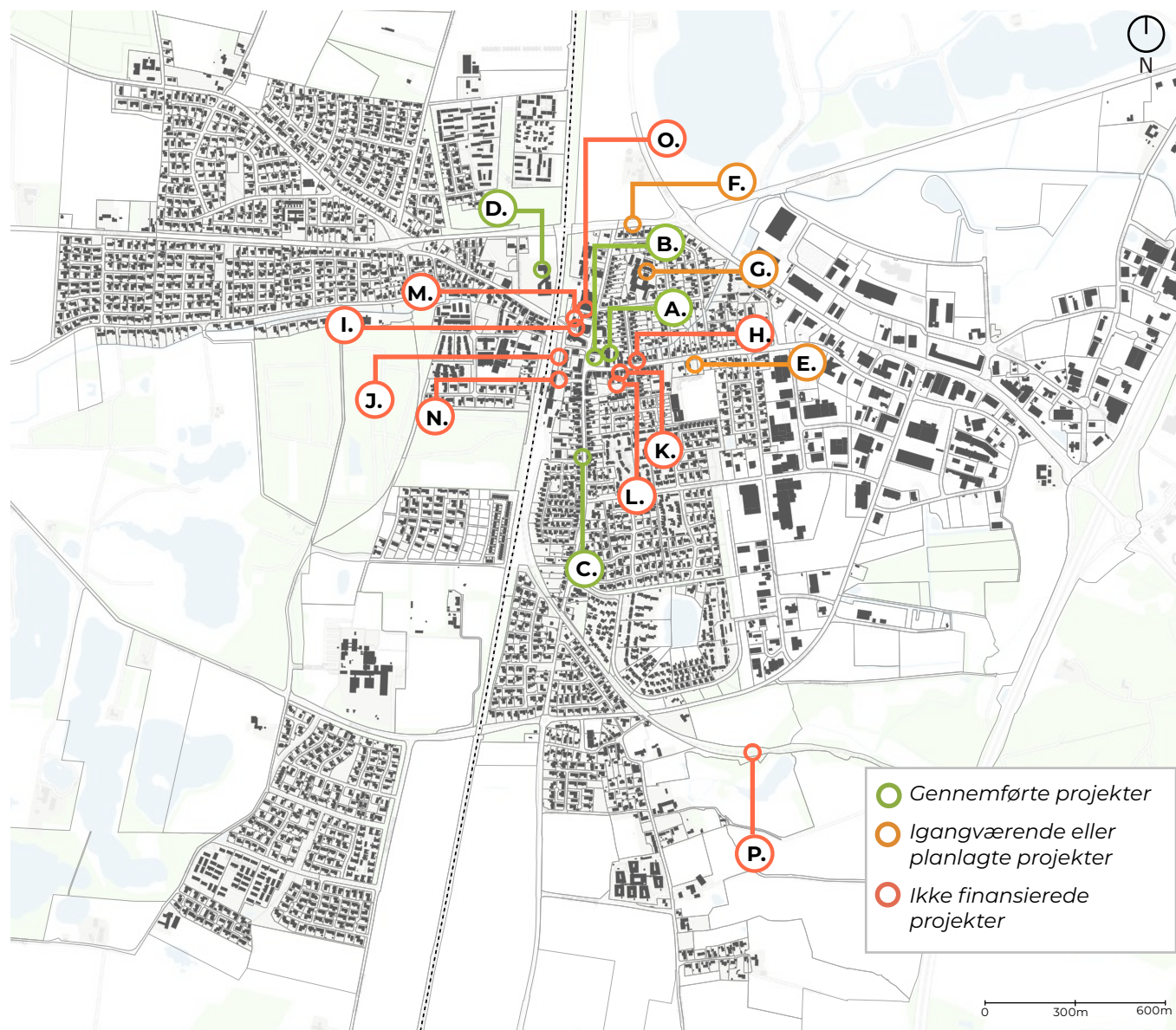
A - Seniorboliger på Østergade

Horup Bolig A/S har opført 49 seniorboliger centralt i bymidten hvor det tidligere Rødekre Center lå på Østergade. En privat investering der har bidraget til flere boliger i bymidten.

B - Hærvejsparken

Helhedsplanen for Rødekre bymidte blev vedtaget af byrådet i december 2022, hvorefter projektering af Hærvejsparken blev igangsat. Hærvejsparken er støttet af Nordea-fondens "Her-grør-vi" pulje.

Anlægget blev påbegyndt i foråret 2024, og parken stod færdig i december 2024. Den tredje og sidste etape i parken, der primært omfatter det sidste asfaltarbejde, udføres i foråret 2025 når vejret og temperaturen tillader det. Parken indvies 12. april 2025.

På kortet er investeringene, der beskrives i teksten, markeret.

Hærvejsparken er en samlet kommunal investering på ca. 5,2 mio. kr. Parken er første projekt fra helhedsplanen, der er realiseret og et åbningstræk til den videre omdannelse af bymidten som beskrives i områdefornyelsesprogrammet.

Hjørnet af Hærvejen/Østergade 15.05.2018 før nedrivning af det tidligere Røde Kro Center.

Hjørnet af Hærvejen/Østergade 12.01.2025 efter opførelse af seniorboliger og etablering af Hærvejsparken.

C - Cykelbaner på Hærvejen syd

Aabenraa Kommune har i 2023 gennemført etablering af røde cykelbaner på den sydlige del af Hærvejen fra Granhaven til Ringvejen. Projektet er en kommunal investering på 1,65 mio. kr.

D - Hærvejshuset på Vestergade

Den 4. november 2024 blev det nye Hærvejshus i Røde Kro indviet. Hærvejshuset er et sundhedshus hvor godt 250 medarbejdere og borgere fremover vil have deres daglige gang. I Hærvejshuset har Aabenraa Kommune investeret 72,95 mio. kr. i at samle genoptræning, hjælpemiddelcentralen og beskyttet beskæftige i nye moderne rammer i Røde Kro. Herved er der kommet en ny stor arbejdsplads i Røde Kro.

IGANGVÆRENDE ELLER PLANLAGTE PROJEKTER

E - Den tidligere børnehave på Østergade

Den tidligere børnehave på Østergade 40 blev i august 2024 solgt til en lokal ejendomsudvikler, der har planer om at opføre rækkehus på arealet.

F - Handleplan for Hærvejen Syd – ruteforbedring Hærvejen

Aabenraa Kommune har i 2024 sammen med Destination Hærvejen kortlagt kommunens strækninger på den nationale vandrerute Hærvejen, herunder blandt andet Røde Kro. I dokumentet peges der på konkrete forbedringer af ruten på strækningen gennem Røde Kro.

Handleplanen for Hærvejen blev politisk godkendt politisk i august 2024.

På strækningen Immervad - Røde Kro fokuserer handleplanen på:

- *Knudepunkt:* Dette afsnit beskriver anbefalinger og tiltag, der kan understøtte knudepunktets styrkeposition samt forslag til forbedringer af brugeroplevelsen. Tiltagene sigter mod at gøre det nemmere for rejsende at benytte og opleve byens tilbud.

- *Ruteomlægninger:* Her præsenteres forslag til ændringer eller tilføjelser af ruter, der kan forbedre strækningen mellem Røde Kro og Immervad Bro.
- *Faciliteter:* Dette afsnit fokuserer på anbefalinger til udvikling af rekreative faciliteter langs ruten.
- *Lokale oplevelser:* Her identificeres steder langs strækningen, hvor der med fordel kan arbejdes på at iscenesætte og styrke de lokale oplevelser og attraktioner for at berige besøgsoplevelsen.

For Røde Kro er dette blandt andet indkøb af Hærvejs-elementer og wayfinding, ruteomlægning, nye faciliteter som etablering af flere pausesteder og at styrke lokale oplevelser og særkender i blandt andet grusgravene omkring Røde Kro. En forbedring af ruten gennem Røde Kro, som blandt andet er en del af denne områdefornyelse, vil være med til at gøre det mere attraktivt at cykle og gå på hærvejsstrækningen gennem Røde Kro og vil kunne tiltrække flere hærvejsturister til at besøge byen.

De 15 kommuner bag udviklingen af Hærvejens vandre- og cykelrute har udarbejdet strategien for 2022-2025. Kommunerne har arbejdet tæt sammen i forhold til at gennemføre en grundig forundersøgelse og fået afdækket mulighederne og potentialerne på ruten. Nordea-fonden har givet tilsagn om at støtte udviklingen af Hærvejen gennem hele Jylland med et trecifret millionbeløb, og dermed har projektet nu også økonomiske kræfter til at realisere en ambitiøs strategi.

Der er af flere omgange afsat midler til hærvejsiltag i og omkring Røde Kro, og at der på nuværende tidspunkt er afsat omkring 6,5 mio. kr. til blandt andet hærvejsfaciliteter, som en del af bibliotek, kultur- og hærvejs-hotspottet samt ruteforbedringer i og omkring Røde Kro.

G - Rehabiliterings- og korttidscenter (ROK)

I 2023 blev der afsat 0,5 mio. kr. til forundersøgelse for placering af nyt ROK (rehabiliterings- og korttidscenteret) i Røde Kro.

Efter afslutning af forundersøgelsen indstillede Social- og Seniorudvalget at ROK fortsat skal blive på Funkevej 9 i Rødekro, og at de eksisterende bygninger renoveres og ombygges.

Der blev på budget 2025-2029 afsat 45 mio. kr. hertil. Ved at gennemføre en renovering og ombygning af den nuværende ejendom fastholdes en af byens offentlige arbejdspladser centralt i Rødekro.

IKKE FINANSIEREDE PROJEKTER

H - Østergade etape 2

(del af Helhedsplan for Røderko bymidte)

Etape 2 af på Østergade omfatter omdannelsen af den sydlige side af gaden fra Højgade til Hærvejen, samt eventuelle resterende fortovsarealer på nordsiden, se områdefornyelsens indsats 2. På gadeforløbet skal principperne fra *Helhedsplan for Rødekro bymidte* indføres, herunder etablering af vejbede og ny belægning på fortovsarealerne.

Som en del af Østergade etape 2 etableres ligeledes en hævet flade som fartdæmpende foranstaltning i krydset ved Østergade og Højgade/Nybrovej.

Langs den sydlige side af Østergade ligger der flere detailbutikker, hvilket gør gaden til den primære handelsegade i bymidten og her ligger blandt andet tøjbutikker, bager, apotek, bank og en café.

Det er vigtigt at butikkerne fortsat har plads og mulighed for at stille skilte, tøjstativer og caféborde på arealerne udenfor butikkerne så funktionerne er synlige i gadebilledet og er med til at understøtte liv i bymidten. En omdannelse af Østergade fokuserer således på at fastholde eksisterende vejgeometri og parkering, mens fortovsarealet omdannes i tråd med helhedsplanen, så det bliver mere indbydende at gå og opholde sig ved butikker og caféer ved at højne kvaliteten af byrummet med ny teglbelægning og etablering af grønne vejbede.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

I - Vestergade etape 2

(del af Helhedsplan for Røderko bymidte)

Etape 2 af omdannelse af Vestergade omfatter arealer på Vestergade fra jernbaneviadukten i vest til Hærvejen i øst, herunder den sydlige side af gaden samt resterende fortovsarealer på den nordlige side.

Som en del af Vestergade etape 2 etableres en hævet flade som fartdæmpende foranstaltning, der hvor der i dag er en indsnævring.

Omdannelsen af Vestergade skal have fokus på at implementere den nye grønne identitet fra helhedsplanen, samt at sikre bedre forhold for gående og bilister. Vejbede og ny belægning på fortove skal give et nyt udtryk som en del af den nye grønne identitet i bymidten.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

J - Jernbanegade

(del af Helhedsplan for Røderko bymidte)

En omdannelse af Jernbanegade skal fokusere på at få synliggjort adgangen til stationen fra Hærvejen og at forbedre indkørselsforhold for den kollektive trafik, samt at give gaden et nyt udtryk i tråd med helhedsplanen, der skal binde stationsområdet sammen med resten af bymidten.

Dette indeholder blandt andet etablering af nye fortove og vejbede, samt etablering af formidlingspunkt "totempæl" i samme materialer som de formidlingspunkter, der er beskrevet i programmet under indsats 4. Ved at nedlægge længdeparkering langs Jernbanegade og indrette vejen bedre til bussernes kørekurver, skal det gøres for at forbedre forholdene for den kollektive trafik.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

K - Overgang og passage ved Granhaven

(del af Helhedsplan for Røderko bymidte)

Ved Granhaven, der ligger bag Østergade, er der i dag et større parkeringsareal, med adgang fra både offentlige og semiprivate passager fra Østergade. Den offentlige passage til Østergade fra parkeringsarealerne fremstår i dag tilgroet og mørk.

Passagen til Granhaven skal synliggøres og forbedres da parkeringsarealerne på Granhaven skal gøres mere attraktive at benytte. I passagen beskæres og fjernes beplantning i et omfang, så det grønne udtryk bibeholder i passagen. Belægning lægges om eller der lægges nye tegl svarende til dem på hovedgaderne beskrevet i dette program. Der arbejdes med belysning i passagen, der skal skabe tryghed i de mørke timer samt er med til at gøre passagen mere synlig. For mere synlighed kan der arbejdes med skiltning/wayfinding.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

L - Omdannelse af parkeringsarealer ved Granhaven

Ved Granhaven findes i dag et større parkeringsareal, der dog ikke er optimalt udnyttet. Ved at indrette eksisterende parkeringsplads bedre samt udvide med flere parkeringspladser er det muligt at udvide med cirka 37 ekstra parkeringspladser oveni de 40 pladser, der er på Granhaven i dag.

Det er vigtigt at området bibeholder den nuværende grønne identitet og i fald det er muligt, at der også tilføres yderligere grønt der passer til omdannelsen af den øvrige bymidte. Eksisterende træer bevares i videst muligt omfang og parkeringsarealet begrønnes.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

M - Bylivsforbindelsen

Rødekro by deles op af jernbanen, der skærer tværs gennem byen fra nord til syd. Den primære adgangsvej fra den vestlige side af byen til bymidtens

funktioner er af Vestergade via jernbaneviadukten. Kommer fodgængere fra stationen eller fra den vestlige del af byen er den hurtigste vej til SuperBurgsen at gå bag om Hotel Røde-Kro og SuperBrugsen, et område der i dag ikke er særligt tilgængeligt. Det er vigtigt for bylivet, at binde byens funktioner sammen på tværs af bymidten. Da der allerede er en forbindelse, som folk benytter til at færdes mellem funktioner i bymidten, er det derfor vigtigt at skabe gode forhold for gående og at denne forbindelse gøres tryk og sikker at færdes på.

I forbindelse med *Forsøgsordning for frie bymidter* er der beskrevet, hvordan denne forbindelse kan styrkes og gøres mere tilgængelig i forbindelse med muligheden for, at SuperBrugsen kan få lov at anlægge parkering på noget af det areal, der i dag er udlagt til fredsskov.

I forbindelse med etablering af stiforbindelse, der bindes sammen med formidlingspunkt 3 "trappen", beskrevet i områdefornyelsens indsats 4, vil der være mulighed for at skabe et bedre flow i området således at gående adskilles fra lastbiler der tilkører SuperBrugsens vareindlevering. Såfremt muligheden for at fælde fredsskov udnyttes vil der kunne arbejdes med at indrette parkeringsarealerne mere optimalt og blandt andet sløjfe nogle af de yderste parkeringsbåse mod Hærvejen, der skaber kø ved ind- og udkørsel samt mange farlige situationer med bakkende biler hen over fortovsarealer.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet, der desuden er afhængig af private lodsejeres tilkendegivelse samt økonomiske bidrag til omdannelse af den øvrige del af området. Se i øvrigt beskrivelsen af *O - Arealer ved Hotel Røde-Kro og SuperBrugsen*.

N – Stationsområdet (del af Helhedsplan for Røderko bymidte)

Stationsområdet skal omdannes efter principperne i helhedsplanen, så Rødekro bymidte får en stationsplads med et grønt udtryk, der kan byde rejsende velkommen til byen og afspejle byens nye identitet som "Den grønne stationsby".

Stationsområdets primære funktion er at være et trafikalt knudepunkt, og omdannelsen skal sikre bedre trafikal afvikling for såvel den kollektive trafik som personbiler og skabe et bedre og mere sikkert fodgænger flow til og fra stationen. Området tættest på stationen lukkes for personkørsel således busserne får fri og uhindret adgang til området. De tidsbegrænsede parkeringspladser nedlægges, og her etableres en central grøn stationsplads i midten, der understreger forbindelsen og sammenhængen til den samlede grønne identitet i bymidten. Desuden etableres formidlingspunktet "rotunde" på stationsområdet i samme materialer og udtryk som beskrevet i programmet under indsats 4.

Der er på nuværende tidspunkt ikke finansiering til at realisere projektet.

O - Arealer ved Hotel Røde-Kro og SuperBrugsen

Hotel Røde-Kro og SuperBrugsen er to store aktører i bymidte, i forhold til at tiltrække vigtigt liv til bymidten. Bag Hotel Røde-Kro og SuperBrugsen ligger i dag et grusareal samt en bygning, der har stået tomt i en årrække. Arealerne er i dag ejet af SuperBrugsen. Disse arealer giver mulighed for at SuperBrugsen og Hotel Røde-Kro kan gennemføre om- og tilbygning samt distribuere deres adgangs- og parkeringsarealer. Skulle dette blive realiseret vil dette være positivt i forhold til at løfte byen som helhed og binde bymidten bedre sammen. Se i øvrigt beskrivelsen af *M - Bylivforbindelsen*.

P – Aabenraabanen

Den 10. marts 2022 blev jernbanetraceet mellem Rødekro og Aabenraa optaget i Aabenraa Kommunes stiplan.

Slots- og Kulturstyrelsen meddelte i efteråret 2022 at de ville igangsætte udarbejdelse af en fredningskrivelse for Aabenraabanen. Med udgangspunkt i ønsket om at finde en løsning, som tilgodeser både Aabenraa Kommunes og Slots- og Kulturstyrelsens interesser, udarbejdede forvaltningen, sammen med rådgivere, et forslag, der på konceptniveau beskriver de muligheder, der er for omdannelsen af jernbanetraceet. Konceptet viser forslag til, hvordan jernbanetraceet kan omdannes og udnyttes til rekreativ forbindelse. Ligeledes er der forslag til øvrige tiltag, der kan give turen langs jernbanetraceet ekstra værdi for brugerne.

I 2024 udpegede Slots- og Kulturstyrelsen den nedlagte jernbane mellem Aabenraa og Rødekro udpeget til beskyttet fortidsminde.

Aabenraabanen umiddelbart efter ved Rise. Ved Rise Kirke krydser hærvejsruten banen og banen og Hærvejen løber parallelt et stykke gennem Rødekro. Foto 06.09.2021.

BAGGRUND

De følgende sider er uddrag fra de arbejder, der er gået forud for områdefornyelsesprogrammet.

Her gives blandt andet en kort introduktion til Rødekro og byens kontekst, hvorefter der følger en beskrivelse af de planer, analyser og processer, der har været i Rødekro forud for områdefornyelsesprogrammet.

I afsnittet beskrives blandt andet *Udviklingsplan Rødekro 2016*, *Analyse af handelsliv og bymidte*, *Helhedsplan for Rødekro bymidte*, *Forsøgsordning for frie bymidter*, samt proces og organisering i forbindelse med de nævnte planer og projekter.

BAGGRUND

RØDEKRO EN ATTRAKTIV BOSÆTNINGSBY

Røde Kro er den næststørste by i Aabenraa Kommune med omkring 6.000 indbyggere. Røde Kro bymidte er beliggende mindre end 7 km fra Aabenraa midtby, og de to byer supplerer på mange punkter hinanden.

Fra Røde Kro er der på kun 10-15 minutter i bil, eller 25-35 minutter på cykel, adgang til alle de aktiviteter og tilbud, der findes i Aabenraa. Den lette adgang til aktiviteter og byfunktioner i Aabenraa udgør dog også på nogen områder en udfordring, da den korte afstand mellem de to byer gør det svært at have funktioner og aktiviteter af samme karakter placeret i begge byer.

Betragtes Røde Kro fra et lokalt perspektiv, er der i bymidten færre byfunktioner tilbage, end det var

tilfældet for bare få år siden. Det er perspektiver, der er stort fokus på i planlægning og blandt byens borgere.

ET TRAFIKALT KNUDEPUNKT I KOMMUNEN

Røde Kro er et trafikalt knudepunkt i kommunen, med to afkørsler til E45 samt togstation. Nærheden til motorvejen og stationen gør Røde Kro til en attraktiv bosætningsby. Det er kommunens vision, at det skal være attraktivt at bo og leve "det gode liv" i hele Aabenraa Kommune. Jævnfør kommuneplanens retningslinjer skal byudviklingen understøtte målet om en fortsat udvikling af Aabenraa og Røde Kro som et stærkt og forenet kommunecenter, og at der skabes kvalitet i byudviklingen.

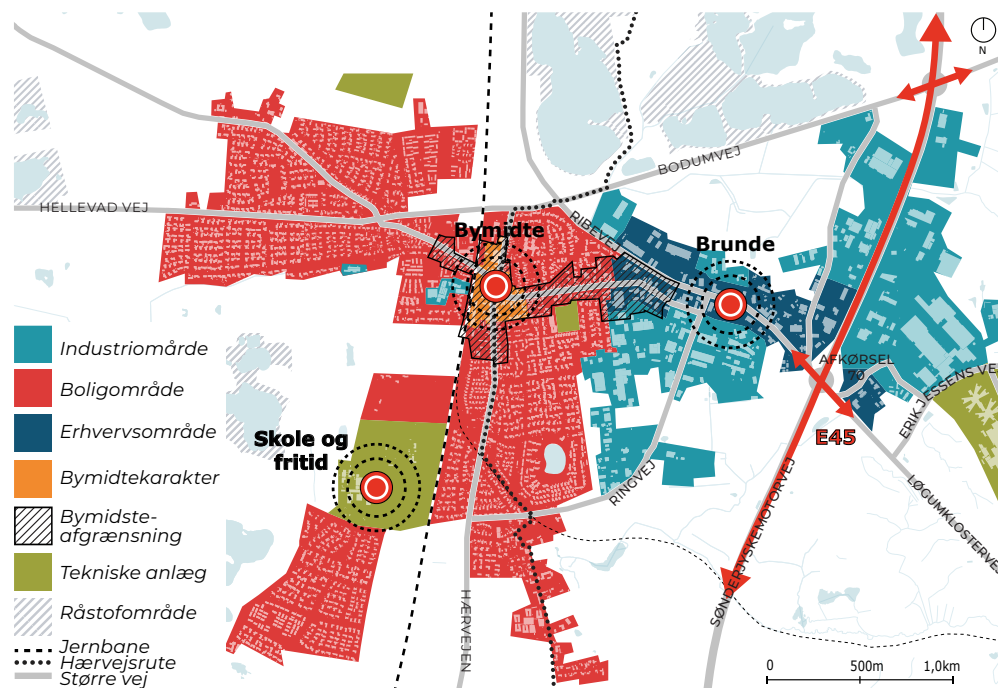
ET GODT UDBUD AF BYFUNKTIONER

Røde Kro har et godt udbud af offentlige services herunder børnehave, skole, SFO, idrætshaller, boldbaner, bibliotek og som nævnt togstation. Herudover er der i 2024 opført et nyt sundhedshus, der er fælles fysisk ramme for Center for Job & Uddannelse, Træning & Forebyggelse og Hjælpemiddelhuset.

Omkring Røde Kro byder de mange grusgrave på mulighed for en række natur- og friluftaktiviteter herunder vandskisport, triatlon og fiskeri, desuden ligger byen op til flere større og mindre skove samt mulighed for at overnatte i shelter og telt. Gennem Røde Kro by går desuden den nationale vandre- og cykelrute Hærvejen.

Kort over Røde Kro og omkringliggende byer herunder hovedbyen Aabenraa.

Kortet viser Røde Kro inddelt i områder efter funktion.

Foruden et godt udbud af offentlige services og fritidsaktiviteter har Røde Kro også flere detailbutikker i bymidten, mens der ved motorvejen mellem Røde Kro og Aabenraa ligger et stort erhvervsområde Brunde. I Brunde ligger flere fastfood-kæder og større boks-butikker med udvalgsvarer der er særligt pladskrævende. Røde Kro har således de fleste af de funktioner der er brug for, og ellers er der kun kort afstand til Aabenraa by.

UDFORDRINGER I BYMIDTEN

Bymidten har gennem de senere år mistet flere bylivsfunktioner idet flere supermarkeder er flyttet fra Røde Kro bymidte tættere på motorvejen ud til aflastningsområdet Brunde øst for Røde Kro. I 2012 blev byens to skoler samlet til én, og skolen på Vestergade blev således flyttet ud til Fladhøj Idrætsanlæg i syd, hvor også byens børnehaver er blevet samlet. Røde Kro har ved Fladhøj fået etableret et stærkt center for tilbud til børn samt idrætsfaciliteter, men området ligger langt fra bymidten.

Illustration viser Røde Kro bymidte med markering af vigtige funktioner og bymidteafgrænsning i kommuneplanen, markeret med orange.

BAGGRUND

UDDRAG FRA RØDEKRO UDVIKLINGSPLAN 2016

Denne side er en opsamling på de vigtigste pointer og koncepter fra udviklingsplanen fra 2016, der ligger til grund for udarbejdelsen af *Helhedsplan for Røde Kro bymidte*.

VISION

"Røde Kro skal være en levende og attraktiv bosætningsby i Aabenraa Kommune. Byens profil og identitet skal styrkes, samtidig med at sammenhængen til Aabenraa by forstærkes."

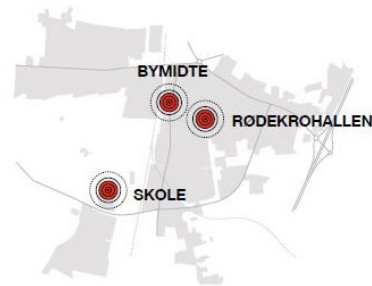

6230 Røde Kro
- en stærk bosætningsby

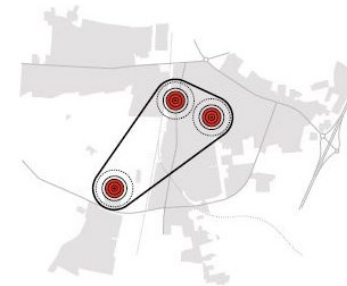
Røde Kro & Aabenraa
- to i én

STRATEGIER

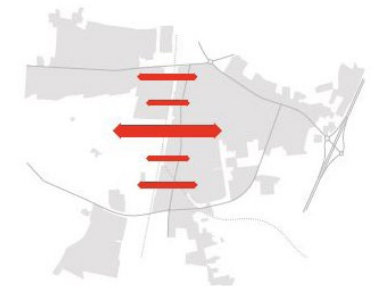
KONCENTRATION AF CENTRE

Samle byens primære funktioner i tre overordnede centre: Bymidte, Røde Krohallen og Skole, med hver deres tydlige identitet.

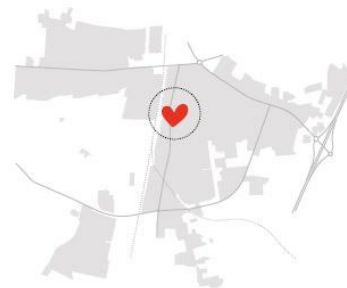
EN SAMMENHÆNGENDE OG LEVENDE BY

Byens centre skal forbindes så der opstår et let og funktionelt flow.

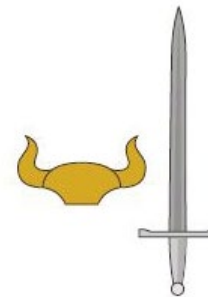
FORBINDELSE PÅ TVÆRS AF BANEN

Reducere jernbanens barriere effekt ved at skabe forbindelser øst og vest for banen – især for lette trafikanter.

GØRE BYMIDTEN TIL BYENS CENTRUM IGEN

Gør bymidten til byens centrum igen for både borgere og besøgende.

IDENTITETSSKABENDE KULTURARV

Fokuser på identitetsskabende kulturarv – synliggør byens historie om åen, kroen og Hærvejen.

STYRKE SAMARBEJDET I BYEN

Et ensartet og fælles spor med en stærk lokal organisation er en forudsætning for en helhedsorienteret udvikling.

BAGGRUND

ANALYSE AF HANDELSLIV OG BYMIDTE

Følgende kapitel tager afsæt i "Analyse af handelsliv og bymidte i Røde Kro 2021" udarbejdet af COWI.

HANDEL OG BYFUNKTIONER

Røde Kro er en by under transformation fra at være en klassisk stationsby, med eget byliv og udbud af basale hverdagsfunktioner, til at være en bolig- og erhvervsforstad til Aabenraa. Røde Kro står stærkt indenfor detailhandel og kundeorienterede servicetilbud, båret af private virksomheder, mens bylivsskabende funktioner som kultur, uddannelse og byrumskvaliteter generelt står svagt i byen.

Mange af stationsbyens oprindelige kvaliteter er blevet udviskede og de offentlige rum mangler generelt kvalitet. Dog står Hotel Røde-Kro stadig som et stærkt brand, der er med til at give byen identitet. Røde Kro og Aabenraa supplerer hinanden på mange punkter, og derfor kan begge byer ikke have alt, idet borgerne må benytte sig af den anden bys udbud. Her mangler Røde Kro flere 'specielle' funktioner, der skiller sig ud fra mere normale byfunktioner, f.eks. funktioner som Røde Kro vandskikklub.

BOLIGMARKEDET

I Røde Kro er der et stigende behov for mindre boliger, som følge af en stigning i antallet af mindre husstande. Desuden er mange af etageejendommene af ældre dato, mens udbuddet af rækkehuse er af nyere dato. Mange ældre borgere ønsker at blive boende i lokalområdet efter de er fraflytte deres parcelhuse. Når de ældre fraflytter parcelhusene bliver der plads til at børnefamilierne kan rykke ind, og hermed bremses flyttekæden af manglen på mindre boliger. Aabenraa og Røde Kro har et overlappende boligmarked, og det forventes at der vil være et behov for flere parcelhuse i Røde Kro i fremtiden.

LØFT TIL BYMIDTEN

Bymidten i Røde Kro mangler et løft så den bliver et attraktivt byrum, der kan understøtte ophold, aktivitet og handelslivet og med fokus på at skabe identitet og kvalitet i bymidten. Som nævnt mangler Røde Kro små boliger i form af rækkehuse og etageejendomme til især ældre borgere. En fortætning af bymidten med flere bynære boliger og et centralt torv ses som en mulighed for både at højne kvaliteten af bymidten og opfylde behovet for flere centralbeliggende boliger.

RØDEKRO SAMMENLIGNET MED ANDRE BYER

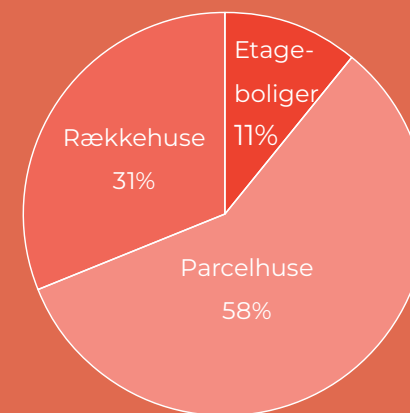
Sammenlignes Røde Kro med byer af tilsvarende størrelse og med nogenlunde samme afstand til hovedbyen, går det generelt godt i Røde Kro. Taget antallet af indbygger i betragtning er der et stort udbud af dagligvarebutikker og kundeorienterede serviceerhverv i Røde Kro. Mange af disse butikker ligger dog i Brunde og ikke bymidten.

Sammenligner man Røde Kro på udbud inden for kultur, kunst, oplevelser, uddannelser og specielle funktioner ligger Røde Kro, sammenlignet med de andre byer, lavt eller kun gennemsnitligt. Røde Kro mangler funktioner, der har særlig betydning for bylivet og bykvalitet. Der mangler sammenhæng og kvalitet i bybilledet, omend Hotel Røde-Kro er med til at give byen en klar og stærk identitet.

For at styrke bymidten i Røde Kro anbefales det:

- at løfte byrummene
- at skabe et centralt beliggende torv/park, hvor byen kan samles til arrangementer, og hvor det er rart at opholde sig
- at indtænke mulighed for leg og bevægelse i byrummene
- at skabe flere velegnede lokaler til mindre forretninger, f.eks. ved at dele eksisterende forretninger op i flere små forretninger
- at bygge flere bynære boliger
- at tænke i større tæthed
- at skabe en klar arbejdsdeling mellem bymidten og Brunde
- at offentlige investering i byrum tænkes sammen med private investering i forretninger og boliger

BOLIGFORDELING I RØDEKRO

BAGGRUND

HELHEDSPLAN FOR RØDEKRO BYMIDTE

Helhedsplan for Rødebro bymidte beskriver en overordnet vision for omdannelsen af Rødebro bymidte og skal ses som en langsigtet plan, der realiseres i etaper i takt med at der findes finansiering.

Visionen for Rødebro bymidte er "*Den grønne stationsby*", der beskriver en fremtidig bymidte, hvor der er fokus på en ny samlet grøn identitet, der skaber attraktive byrum og mødesteder for fællesskabet. Her er der plads til alle og prioritering af de bløde trafikanter skaber tryghed i trafikken og understøtter flere gående og cyklende i Rødebro bymidte.

Med afsæt i visionen er der formuleret et konceptuelt helhedsgreb med fire overskrifter:

- En samlet bymidte
- Flere grønne elementer
- Grøn mobilitet
- Identitetsskabende kulturarv

Visionen skal indføres ved at omdanne hovedgaderne Hærvejen, Østergade og Vestergade med blandt andet vejbede, ny belægning på fortovsarealerne samt cykelsti/-baner på Hærvejen. Foruden omdannelsen af hovedgaderne er der udarbejdet et skitseforslag for Hærvejsparken på hjørnet af Hærvejen og Østergade samt for stationsområdet, hvor der i begge byrum er fokus at få flere grønne elementer, formidling af byens historie samt plads til opholde.

BAGGRUND FOR UDARBEJDELSE AF HELHEDSPLANEN

I november 2021 blev Rødebro udpeget som en af de fem testbyer i projektet *Partnerskaber for levende bymidter*, der er blevet igangsat af Bolig- og Planstyrelsen under Indenrigs- og Boligministeriet. Projektet *Partnerskab for levende bymidter* blev afsluttet i november 2022. Som en del af projektet skulle der etableres et bymidtesamarbejde, samt udarbejdelse af en helhedsplan for Rødebro bymidte. Helhedsplanen blev udarbejdet i samarbejde med den lokale arbejdsgruppe. Undervejs i processen har der været afholdt borgermøde, Åben Tegnstue samt online borgerinddragelse.

DEN LOKALE ARBEJDSGRUPPE

Arbejdsgrupperne blev etableret som en del af testby-forløbet i *Partnerskab for levende bymidter* i 2021-2022, hvor formålet var at oprette et bymidtesamarbejde og udarbejde en helhedsplan for Rødebro bymidte.

Den lokale arbejdsgruppe består af henholdsvis tre repræsentanter fra Rødebro Udviklingsråd og tre repræsentanter fra Kometbutikkerne. Som del i udarbejdelsen af helhedsplanen har arbejdsgruppen været engageret i arbejdet med udviklingen af helhedsplanen samt drøftelse og udvælgelse af input og ideer fra borgermøder, Åben Tegnstue og online meningstilkendegivelse.

RØDEKRO UDVIKLINGSRÅD

Rødebro Udviklingsråd blev stiftet i forbindelse med arbejdet med *Udviklingsplan for Rødebro* i 2016.

Udviklingsrådet er sammensat af syv bestyrelsesmedlemmer og en repræsentant. Hvert bestyrelsesmedlem repræsenterer som udgangspunkt en af følgende grupper: Erhverv, idræt, ældre, kultur, foreninger, institutioner og borgere/grundejerforeninger.

Udviklingsrådets primære opgaver er:

- At arbejde for Rødebro udvikling og sammenhold
- At være sparringspartner for foreninger, erhverv og institutioner
- At repræsentere Rødebro i forhold til kommunen og andre offentlige myndigheder
- At hjælpe med/igangsætte nye aktiviteter
- At afholde borgermøder, hvor der orienteres om rådets arbejde og udviklingen i byen

KOMETBUTIKKERNE

Kometbutikkerne er en forening bestående af omkring 40 af byens erhvervsdrivende samt en bestyrelse bestående af op til seks medlemmer.

Foreningens formål er at arbejde for fællesaktiviteter til fremme for byens detailhandel og beslægtede virksomheder.

Kometbutikkerne står blandt andet for at arrangere og afholde en lang række aktiviteter og arrangementer i bymidten, blandt andet Midtbyfesten, Rødebro Løbet, Julens Højdepunkter og Sankt Hans.

Navnet "Kometbutikkerne" stammer ud fra byens varetegn kunstværket "*Den røde komet*".

HOVEDGREB

De eksisterende vejbredder for kørearealer fastholdes i hele bymidten og der etableres cykelsti/baner på Hærvejen ved at inddrage henholdsvis vejsideparkering og dele af de brede fortove. Der etableres grønne vejbede langs hovedgaderne og fortovene får ny belægning i tegl for at give bymidten et nyt udtryk. På hovedgaderne etableres desuden fartdæmpning for at gøre det lettere og mere trygt for gående og cyklister at færdes i bymidten.

Åbningstrækket for realiseringen af helhedsplanen er etablering af bymidstens nye grønne samlingssted, Hærvejsparken, på hjørnet af Østergade og Hærvejen. Ved stationen omdannes ankomstarealerne foran og omkring stationsbygningen med fokus på begrønning og bedre trafikale forhold for busser og gående – en omdannelse af stationsområdet skal give en ny og grøn velkomst til Røde Kro for tog- og busrejsende.

FORMIDLINGSPUNKTER

Helhedsplanen udpeger fem særlige pladsmønstre, der fordeler sig på strategisk udpegede steder i bymidten. Pladserne har et særligt potentiale som møde- og opholdssteder og som formidlingspunkt for fortællinger om byens landskabelige kontekst, udvikling og kulturhistorie, samt bymidstens nye grønne identitet.

AFSÆT I UDVIKLINGSPLAN 2016 OG VÆKSTPLAN 2022

Helhedsplanen for Røde Kro bymidte bygger videre på de gode intentioner i *Udviklingsplan 2016* og den heri formulerede vision for bymidten: "... at gøre bymidten til byens centrum igen" og "...at gøre bymidten til et attraktivt sted at besøge og handle for både borgere og besøgende". Helhedsplanen beskriver således en udvikling af Røde Kro bymidte, der tager afsæt i lokale og stedbundne kvaliteter og i byens og landskabets historiske potentiale. Udgangspunktet i lokale kvaliteter og værdier sikrer en robust og

helhedsorienteret plan, der kan udvikles i etaper over tid.

Udviklingen af Røde Kro bymidte er i Vækstplan 2022 beskrevet som en vigtig brik i udviklingen af en samlet hovedby, og der arbejdes med at styrke byens profil og identitet samtidig med, at sammenhængen til Aabenraa forstærkes. Arbejdet sker med afsæt i visionen om, at Røde Kro skal være en levende og attraktiv bosætningsby i Aabenraa Kommune.

PROCESSEN BAG HELHEDSPLANEN FOR RØDEKRO BYMIDTE

Helhedsplanen for Røde Kro bymidte blev til i tæt samarbejde med den lokale arbejdsgruppe. Undervejs i processen, blev der afholdt borgmøde med workshops, Åben Tegnesteue og online inddragelse, hvor det var muligt for byens borgere at komme med ideer og forslag til arbejdet med helhedsplanen. Borgerinddragelse i forbindelse

med helhedsplanen beskrives nærmere sidst i områdefornyelsesprogrammet.

I maj og juni 2022 var der fokus på visionsscenerier og den overordnede identitet for bymidten, samt ønsker og ideer til funktioner og udtryk i Hærvejsparken og stationsområdet. Der blev afholdt en offentlighedsfase med borgerinddragelse, forud for udarbejdelse af designforslag for henholdsvis Hærvejsparken og stationsområdet, samt detaljering af visionssceneriet for Røde Kro bymidte. Borgerinddragelsen var delt i tre dele: borgermøde, onlinemeningstilkendegivelse og Åben Tegnesteue/mød arkitekterne. På baggrund af dette blev der afslutningsvis samlet op på de mange kommentarer til henholdsvis visionssceneriet, Hærvejsparken og stationsområdet.

Helhedsplanen blev politisk godkendt i december 2022, og etablering af Hærvejsparken blev gennemført i 2024 som første del af realiseringen af helhedsplanen.

Principsnit af gadeprofil Hærvejen midt fra Helhedsplan for Røde Kro bymidte, LYTT.

BAGGRUND

FORSØGSORDNING FOR FRIE BYMIDTER

Røde kro er udvalgt til at være med i *Forsøgsordning for frie bymidter*, og får i den forbindelse blandt andet mulighed for at afvige fra gældende lovgivning for at skabe liv i bymidten. Som en del af forsøgsordningen skal der etableres en velfærdsfunktion og et byudviklingsprojekt, der i Røde kro bliver etablering af et bibliotek kombineret med kulturhus og hærvejshotspot centralt i bymidten og en omdannelse af Hærvejen i tråd med oplægget i *Helhedsplan for Røde kro bymidte*.

FORSØGSORDNING FOR FRIE BYMIDTER

I efteråret 2022 blev Røde kro, sammen med 14 andre byer, udvalgt til at deltage i *Forsøgsordning for frie bymidter*, og indsendte i maj 2023 en kvalificeret ansøgning.

Forsøgsordningen er en del af en række indsatser, der skal skabe mere liv i bymidter og landdistrikter, og er målrettet bymidterne i de mindre og mellemstore byer med mellem 4.000 og 20.000 indbyggere. Byerne, der bliver udvalgt til forsøgsordningen, får mulighed for i en femårig forsøgsperiode at dispensere fra gældende lovgivning, eksempelvis kommunalfuldmagten og planloven. Kommuner, der indgår i forsøgsordningen, forpligter sig desuden til, i samarbejde med lokale aktører, at etablere velfærdscentre med lokale velfærdstilbud, der kan understøtte bylivet og styrke den nære velfærd.

Forsøgsordningen har overordnet to spor; et byudviklingsprojekt med omdannelse af bymidten og etablering af en velfærdsfunktion.

Lovforslaget der skal give mulighed for at afvige fra gældende lovgivning blev vedtaget i maj 2024 og at trådte i kraft 1. juli 2024.

Forsøgsordningen løber frem til udgangen af 2029.

SPOR 1 - BYUDVIKLING

Byudviklingsprojekt, der arbejdes videre med i forbindelse med forsøgsordningen, er omdannelsen af den centrale del af Hærvejen, som skitseret i *Helhedsplan for Røde kro bymidte*. Ambitionsniveauet er som udgangspunkt, at den fulde omdannelse gennemføres, det omfatter blandt andet etablering af cykelsti/-bane, nye fortovsarealer og plantebede på strækningen. Hærvejen er udvalgt som fokusområde med ønske om at fremme den nye identitet som en grøn stationsby, samtidig med at der er synergi mellem etableringen af Hærvejsparken og omdannelsen af selve Hærvejen. En omdannelse af Hærvejen være til glæde for både beboere og besøgende i byen samt for hærvejsturister på vandre- eller cykeltur gennem landet.

Som beskrevet giver deltagelse i *Forsøgsordningen for frie bymidter* mulighed for at afvige fra gældende lovgivning eller mulighed for at få indført ny lovgivning, der gør det muligt at realisere projektet. I forhold til byudviklingsprojektet betyder det at der er vedtaget en lovfritagelse, der giver mulighed for at afvige fra færdselsloven, og at der i Røde kro bymidte vil blive muligt at indføre påbudt 30 km/t i bymidten. Foruden afvigelse fra færdselsloven gives der mulighed for at fælde fredskov på et specifikt afgrænset område ved siden af jernbanen, samt afvige fra planloven i forhold til lokalplanens principper, hvilket kan være relevant, hvis der ønskes at arbejde med placering af boliger i stueetagen i bymidten.

SPOR 2 - VELFÆRDSFUNKTION

Det primære fokus i forhold til velfærdsfunktionen er at skabe rammerne for et nyt bibliotek, kultur- og hærvejshotspot, hvor kommercielle og offentlige funktioner i større grad kan være fælles om faciliteter. Med den centrale placering og det rette indhold kan huset være med til at understøtte Røde kro som en attraktiv destination på Hærvejen. Ved at etablere lokaler og funktioner, der både har en offentlig

funktion, men også kan lejes af privatpersoner og virksomheder, er det muligt i større omfang end ved separate bygninger og funktioner at generere liv og aktiviteter også på forskellige tidspunkter af dagen og ugen.

Det kræver dog en lovfritagelse for at projektet kan realiseres, hvilket er muligt gennem forsøgsordningen. I forbindelse med etablering af velfærdsfunktion vil dette være muligheden for at afvige fra kommunalfuldmagten, således der kan planlægges for overskudskapacitet og udlejning heraf.

BAGGRUND

PROCES OG ORGANISERING

BORGERINDDRAGELSE

Områdefornyelsen i Røde Kro bymidte bygger ovenpå de foregående udviklingsprocesser i byen. Indsatserne tager for størstedelen afsæt i *Helhedsplan for Røde Kro bymidte* fra 2022, der tager udgangspunkt i arbejdet og principperne fra *Udviklingsplan for Røde Kro* fra 2016. Borgerinddragelsen i områdefornyelsens programfase er derfor primært bagudrettet, idet der har været borgerinddragelse i forbindelse med udarbejdelsen af såvel udviklingsplanen og helhedsplanen. Som del i udarbejdelsen af helhedsplanen har den lokale arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter fra Røde Kro Udviklingsråd og Kometbutikkerne, været engageret i arbejdet og været en del af at drøfte og udvælge input og ideer fra borgermøder, Åben Tegnesteue og online borgerinddragelse.

Arbejdsgruppen blev organiseret som en del af testby-forløbet i *Partnerskab for levende bymidter* i 2021-2022, hvor formålet var at oprette et bymidtesamarbejde og udarbejde en helhedsplan for bymidten. I testby-forløbet mødtes arbejdsgruppen cirka en gang månedligt frem til helhedsplanen blev vedtaget i december 2022. Herefter er der afholdt møder ad hoc, i takt med at delprojekterne blev udviklet. Som beskrevet under afsnittet omhelhedsplanen blev der afholdt borgermøde med workshop i forbindelse med at fastlægge den overordnede identitet for bymidten. I samme periode blev der afholdt Åben Tegnesteue og online meningstillkendegivelse. Efter den nye identitet for bymidten var fastlagt, og der var udarbejdet de første skitser til helhedsplanen, blev der i sensommeren 2022 tilsvarende afholdt Åben Tegnesteue og online borgerinddragelse.

Således har den lokale arbejdsgruppe på møder sammen med Aabenraa Kommunes projektgruppe og kommunens eksterne rådgiver været med til at sætte retningen for helhedsplanen, og efter den politiske

godkendelse af helhedsplanen også været med til at prioritere og detaljere delprojekterne.

Arbejdsgruppen har ligeledes været med i de tidlige ideer omkring at flytte biblioteket og etablere det nye bibliotek, kultur- og hærvejshotspot, og vil i de næste faser af udviklingen af huset også være en vigtig aktør sammen med andre lokale interessenter.

Således er der ikke under selve områdefornyelsens programfase lagt op til yderligere borgerinddragelse i de beskrevne projekter idet de tager afsæt i helhedsplanens indhold.

Processen for udarbejdelse af programmet har derfor været en naturlig forlængelse af det forudgående arbejde.

LØBENDE INVOLVERING OG ORIENTERING

Den lokale arbejdsgruppe er vigtige ambassadører for projekterne, idet de til daglig kommer i bymidten og er en del af hverdagslivet i byen. Arbejdsgruppen er således vigtige repræsentanter både for projektet og det lokale talerør for borgerne i arbejdet med kommunen.

ÅBEN TEGNESTUE, BORGERMØDER OG ONLINE PLATFORM

Arbejdsgruppen mødtes ca. månedligt i perioden hvor helhedsplanen blev udarbejdet. På møderne blev arkitekternes foreløbige skitser og scenarier drøftet forud for blandt andet borgermøder og Åben Tegnesteue.

Til borgermøder og Åben Tegnesteue var det muligt for borgerne at møde arkitekterne og forvaltningen samt komme med idéer og inputs til helhedsplanen. Sideløbende blev der afholdt online borgerinddragelse.

